

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра економічної безпеки, права та соціальних процесів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Значення цифрових технологій у забезпеченні
фінансово-економічної безпеки підприємства»**

ШИФР ЕБПтаСП.1.599.03-2.2

Здобувачка _____ Дацько Владислава Віталіївна
4 курсу ЗЗЕ-411
Керівник _____ к.ю.н., доц. Шишлюк В.Р.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту
Рішення кафедри від «09» червня 2026 р., протокол № 11

**Завідувачка кафедри економічної безпеки,
права та соціальних процесів _____ к.е.н., доц. Згадова Н.С.**

Одеса-2026

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ економіки, управління і бізнесу ім. Г. Е. Вейнштейна
Кафедра економічної безпеки, права та соціальних процесів
Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економічна та продовольча безпека»

ЗАТВЕРДЖУЮ

« ____ » _____ 2025р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА Дацько Владислави Віталіївни

1. Тема роботи: «Значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства», затверджена наказом від 30.10.2025 р. № 599-03.
2. Термін задачі здобувачем закінченої роботи 12 червня 2026 р.
Вихідні дані до роботи: звітні дані про діяльність підприємства ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».
3. Перелік питань, які потрібно розробити: Теоретичні засади використання цифрових технологій в системі фінансово-економічної безпеки підприємства. Аналітичне дослідження фінансово-економічної безпеки підприємства та цифрові інструменти її забезпечення. Роль цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану. Висновки та пропозиції.
4. Перелік графічного матеріалу: таблиць – 5, рисунків – 1.
5. Дата видачі завдання 30 жовтня 2025 року.

Керівник _____ к.ю.н., доц. Шишлюк В.Р.

Завдання прийняла до виконання _____ Дацько В. В.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми, обґрунтування її актуальності і призначення наукового керівника кваліфікаційної роботи	30.10.2025 – 06.12.2025	Виконано
2	Отримання завдання на проведення наукового дослідження та підготовка календарного плану виконання кваліфікаційної роботи, затвердження його керівником	07.12.2025 – 24.12.25	Виконано
3	Збір та узагальнення статистичного матеріалу за темою роботи.	25.12.2025 – 25.01.26	Виконано
4	Написання розділу 1. Теоретичні засади використання цифрових технологій в системі фінансово-економічної безпеки підприємства.	27.01.2026 – 27.02.26	Виконано
5	Написання розділу 2. Аналітичне дослідження фінансово-економічної безпеки підприємства та цифрові інструменти її забезпечення.	28.02.2026 – 30.03.26	Виконано
6	Написання розділу 3. Роль цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану.	01.05.2026 – 22.05.26	Виконано
7	Подання роботи на перевірку науковому керівникові та доопрацювання тексту роботи і висновків. Завершення оформлення роботи та розробка висновків і пропозицій	25.05.2026 – 02.06.26	Виконано
9	Оформлення кваліфікаційної роботи	03.06.2026 – 05.06.26	Виконано
10	Перевірка роботи на плагіат. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії: доповідь, демонстраційні матеріали, попередній захист, подання текстової і графічної частини роботи до е-архіву кафедри та університету	12.06.2026	Виконано
11	Захист кваліфікаційної роботи згідно затвердженого графіку роботи ЕК спеціальності 051 «Економіка»	22.06.2026	Виконано

Здобувач _____ Дацько В. В.

Керівник роботи _____ к.ю.н., доц. Шишлюк

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Дацько В. В.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра *Дацько Владислави Віталіївни*
**«Значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної
безпеки підприємства»**

Мета дослідження – здійснення комплексного теоретичного та практичного аналізу ролі цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів використання цифрових інструментів у системі економічної безпеки.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

У першому розділі розкрито теоретичні та методологічні засади використання цифрових технологій у системі фінансово-економічної безпеки підприємства. Досліджено сутність фінансово-економічної безпеки, визначено місце цифрових технологій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.

У другому розділі проведено аналіз фінансово-економічної безпеки та рівня використання цифрових технологій на підприємстві. Оцінено фінансовий стан, рівень фінансової стійкості, вплив цифрових технологій на ефективність управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

У третьому розділі розроблено практичні рекомендації щодо підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства шляхом удосконалення використання цифрових технологій. У висновках узагальнено результати дослідження та сформульовано авторські пропозиції щодо підвищення ефективності використання цифрових технологій у системі фінансово-економічної безпеки підприємства.

Кваліфікаційна робота містить: текстової частини – 72 стор., 5 таблиць та 1 рисунок.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, цифрові технології, цифрова трансформація, ризик-менеджмент, кібербезпека, інформаційні технології, управління ризиками, фінансова стійкість, цифрова економіка.

ABSTRACT

of the Bachelor's Qualification Thesis by *Vladyslava Datsko*

«The Importance of Digital Technologies in Ensuring the Financial and Economic Security of an Enterprise»

The purpose of the research is to carry out a comprehensive theoretical and practical analysis of the role of digital technologies in ensuring the financial and economic security of an enterprise, and to develop practical recommendations for improving the mechanisms of using digital tools within the system of economic security.

The qualification thesis consists of three sections.

The first section presents the theoretical and methodological foundations of the use of digital technologies in the system of financial and economic security of an enterprise. The essence of financial and economic security is examined, and the place of digital technologies in ensuring the competitiveness of the enterprise is determined.

The second section provides an analysis of the financial and economic security and the level of digital technology adoption at the enterprise. The financial condition and level of financial stability are assessed, as well as the impact of digital technologies on the effectiveness of managing the financial and economic security of the enterprise.

The third section develops practical recommendations for increasing the level of financial and economic security of the enterprise through the improvement of digital technology utilization. The conclusions summarize the results of the study and formulate the author's proposals for enhancing the effectiveness of digital technologies within the system of financial and economic security of the enterprise.

The qualification thesis comprises 72 pages of main text, 5 tables, and 1 figure.

Keywords: financial and economic security, digital technologies, digital transformation, risk management, cybersecurity, information technologies, risk management, financial stability, digital economy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	11
1.1. Сутність, зміст та основні характеристики цифрових технологій у сучасній економіці.....	11
1.2. Значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства.....	24
1.3. Роль цифрових технологій у формуванні ефективної системи ризик- менеджменту підприємства.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	45
2.1. Загальна характеристика ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» та оцінка передумов використання цифрових технологій для забезпечення фінансово- економічної безпеки.....	45
2.2. Оцінка ефективності господарської діяльності та фінансового стану ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».....	48
2.3. Характеристика організації роботи служби економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» та оцінка її стану в умовах цифровізації фінансово- економічної безпеки підприємства.....	51
РОЗДІЛ 3. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	57
3.1. Використання цифрових платформ та систем моніторингу як інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану.....	57
3.2. Впровадження цифрових технологій як інструмент удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».....	66
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах стрімкого розвитку цифрової економіки, глобалізації бізнес-процесів та посилення конкурентної боротьби особливого значення набуває забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Сучасне підприємство функціонує в умовах постійних змін зовнішнього середовища, високої невизначеності, зростання інформаційних потоків та необхідності оперативного реагування на внутрішні й зовнішні загрози. За таких умов цифрові технології стають не лише інструментом підвищення ефективності діяльності підприємства, а й важливим елементом системи його фінансово-економічної безпеки.

Особливої актуальності досліджувана проблематика набуває в умовах сучасних викликів, пов'язаних із воєнним станом в Україні, нестабільністю економічного середовища, зростанням кіберзагроз та необхідністю швидкої адаптації підприємств до нових умов господарювання. Активне використання цифрових технологій дозволяє підприємствам забезпечувати безперервність бізнес-процесів, підвищувати оперативність прийняття управлінських рішень, своєчасно виявляти потенційні загрози та мінімізувати негативний вплив ризиків на результати діяльності.

Водночас цифровізація створює не лише нові можливості, а й нові загрози для фінансово-економічної безпеки підприємств. Зростання залежності від цифрової інфраструктури супроводжується підвищенням ризиків кібератак, витоку конфіденційної інформації, технічних збоїв та фінансових втрат, що потребує формування ефективних механізмів захисту інформаційних ресурсів і управління цифровими ризиками. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження ролі цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства та визначення напрямів підвищення ефективності їх використання.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що фінансово-економічна безпека підприємства є складною багатокомпонентною системою, яка включає фінансову, інформаційну, кадрову, техніко-технологічну,

інноваційну та інші складові. Водночас процеси цифрової трансформації суттєво впливають на кожен із зазначених елементів, змінюючи підходи до управління ресурсами, контролю ризиків та забезпечення стійкого розвитку підприємства. Незважаючи на значну кількість наукових праць з питань цифровізації та економічної безпеки, потребують подальшого дослідження механізми інтеграції цифрових технологій у систему фінансово-економічної безпеки підприємства та оцінювання їх впливу на рівень його захищеності.

З огляду на зазначене, дослідження значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства є актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах, оскільки спрямоване на пошук ефективних інструментів підвищення стійкості, конкурентоспроможності та безпеки суб'єктів господарювання в умовах цифрової економіки.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження теоретичних і практичних аспектів використання цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства, визначення їх впливу на ефективність управління ризиками та розроблення рекомендацій щодо підвищення рівня безпеки підприємства в умовах цифрової трансформації.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено розв'язання таких завдань:

- дослідити сутність, зміст та основні характеристики цифрових технологій у сучасній економіці;
- визначити місце і роль цифрових технологій у системі фінансово-економічної безпеки підприємства;
- узагальнити наукові підходи до оцінювання впливу цифрових технологій на фінансово-економічну безпеку суб'єктів господарювання;
- проаналізувати основні цифрові інструменти та технології, що використовуються для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;

- дослідити роль цифрових технологій у формуванні ефективної системи ризик-менеджменту підприємства;
- здійснити оцінку впливу цифрових технологій на рівень фінансово-економічної безпеки підприємства;
- визначити основні загрози та ризики цифрової трансформації для фінансово-економічної безпеки підприємства;
- обґрунтувати напрями вдосконалення використання цифрових технологій у системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Об’єкт дослідження – система фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової трансформації економіки.

Предмет дослідження – теоретичні, організаційно-економічні та практичні аспекти використання цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: діалектичний метод – для дослідження сутності фінансово-економічної безпеки та цифрових технологій; системний підхід – для аналізу взаємозв’язку між цифровою трансформацією та безпекою підприємства; методи аналізу і синтезу – для узагальнення теоретичних положень та наукових підходів; порівняльний аналіз – для оцінювання різних цифрових технологій та механізмів їх використання; економіко-статистичні методи – для аналізу показників діяльності підприємства; графічно-аналітичні методи – для візуалізації результатів дослідження; метод узагальнення – для формування висновків і практичних рекомендацій.

Теоретичною та інформаційною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері фінансово-економічної безпеки, цифрової економіки, інформаційних технологій, управління ризиками та цифрової трансформації бізнесу, зокрема роботи Г. В. Козаченка, В. П. Пономарьова, Т. Г. Васильціва, В. Л. Ортинського, О. Ф. Новікової, І. М.

Крейдич, В. І. Мунтіяна, а також нормативно-правові акти України, статистичні матеріали, фінансова звітність підприємства, наукові публікації та результати власних досліджень автора.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні ролі цифрових технологій як важливого інструменту забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства та розробленні практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх використання для управління ризиками, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання розроблених рекомендацій у діяльності підприємств для вдосконалення системи фінансово-економічної безпеки, підвищення ефективності управління ризиками, оптимізації бізнес-процесів та забезпечення стійкого розвитку в умовах цифрової економіки.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи були апробовані у наукових доповідях та опубліковані у матеріалах студентської науково-практичної конференції.

Дацько В. В. Роль блокчейн-технологій у захисті фінансових операцій підприємства. Наукова конференція здобувачів вищої освіти ОНТУ. 24-27 березня 2026 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет.

Доцько В. В. Роль блокчейн-технологій у захисті фінансових операцій підприємства. Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 16-17 квітня 2026 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2026. С. 700-702.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, зміст та основні характеристики цифрових технологій у сучасній економіці

Розвиток цифрових технологій є одним із ключових чинників трансформації сучасного бізнес-середовища та підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємств. Незважаючи на те, що темпи цифрової трансформації в Україні залишаються нижчими порівняно з економічно розвиненими країнами, вітчизняні підприємства поступово інтегрують сучасні цифрові рішення у свою діяльність. Необхідність впровадження новітніх інформаційних технологій зумовлена зростанням динамічності ринкового середовища, посиленням конкурентної боротьби та потребою в оперативному прийнятті управлінських рішень.

Особливого значення цифрові технології набули в період пандемії COVID-19, коли підприємства були змушені адаптуватися до нових умов функціонування. У цей період актуалізувалася потреба у забезпеченні ефективної комунікації між структурними підрозділами, організації дистанційної роботи персоналу та налагодженні електронного документообігу з контрагентами. Використання сучасного програмного забезпечення сприяло підвищенню ефективності управлінських процесів, забезпеченню безперервності діяльності та мінімізації ризиків, пов'язаних із зовнішніми кризовими чинниками.

У сучасних умовах впровадження цифрових технологій розглядається не лише як інструмент підвищення продуктивності праці, а й як важливий елемент системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Використання цифрових рішень забезпечує автоматизацію бізнес-процесів, підвищення якості управлінської інформації, скорочення витрат, посилення

контролю за фінансовими потоками та своєчасне виявлення потенційних загроз. Це сприяє підвищенню рівня економічної стійкості підприємства та його здатності ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Під цифровими технологіями у сфері забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства доцільно розуміти сукупність інформаційних систем, програмних продуктів, цифрових платформ та інструментів автоматизації, які використовуються для оптимізації управлінських, фінансових, виробничих та комунікаційних процесів. Їх застосування охоплює широкий спектр напрямів діяльності підприємства, зокрема фінансовий менеджмент, управління ризиками, маркетинг, логістику, взаємодію з клієнтами та внутрішній контроль [1].

Таким чином, цифрові технології виступають важливим інструментом підвищення ефективності функціонування підприємств та зміцнення їхньої фінансово-економічної безпеки. Їх впровадження не передбачає повної зміни існуючої бізнес-моделі, а спрямоване на удосконалення наявних процесів, підвищення їхньої результативності та адаптацію до сучасних викликів цифрової економіки.

В умовах цифрової трансформації економіки впровадження цифрових технологій набуває особливого значення для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Сучасні цифрові рішення сприяють підвищенню ефективності функціонування суб'єктів господарювання, забезпечують прозорість бізнес-процесів та створюють передумови для зміцнення їхньої економічної стійкості. В умовах глобалізації, посилення конкуренції та зростання рівня невизначеності цифрові технології стають важливим інструментом підтримки стабільності діяльності підприємств і мінімізації впливу зовнішніх та внутрішніх загроз.

Використання цифрових технологій забезпечує комплексну модернізацію систем управління підприємством, охоплюючи процеси планування, організації виробництва, контролю, логістики та збуту продукції. Автоматизація операційної діяльності дозволяє оптимізувати використання

ресурсів, знизити виробничі витрати, мінімізувати кількість помилок та скоротити тривалість виробничих циклів. У результаті підвищується ефективність господарської діяльності та зменшується ймовірність виникнення фінансових втрат, що позитивно впливає на рівень фінансово-економічної безпеки підприємства [2].

Важливою складовою цифрової трансформації є впровадження автоматизованих систем управління та моніторингу, які забезпечують контроль за функціонуванням виробничих, фінансових та управлінських процесів у режимі реального часу. Такі системи дозволяють оперативно виявляти відхилення від запланованих показників, своєчасно реагувати на потенційні ризики та підвищувати якість управлінських рішень. Крім того, цифрові інструменти сприяють зниженню ймовірності технічних збоїв, помилок персоналу та випадків шахрайства, що є важливим чинником підтримання фінансової стабільності підприємства.

Суттєвий вплив на забезпечення фінансово-економічної безпеки здійснює розвиток електронної комерції та цифрових сервісів. Їх використання дозволяє підприємствам розширювати канали збуту, виходити на нові ринки, знижувати витрати на утримання фізичної інфраструктури та підвищувати рівень конкурентоспроможності. Особливого значення набувають сучасні електронні платіжні системи та цифрові фінансові інструменти, які забезпечують швидкість, зручність та безпеку проведення фінансових операцій.

Окремої уваги заслуговують технології Індустрії 4.0, які формують новий підхід до управління підприємствами та створюють додаткові можливості для зміцнення їхньої фінансово-економічної безпеки. Інтеграція технологій Інтернету речей (IoT), великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI) та аналітичних платформ дозволяє здійснювати прогнозування ринкових тенденцій, оцінювати потенційні ризики та розробляти ефективні механізми реагування на загрози. Завдяки цьому підприємства отримують можливість підвищити адаптивність до змін зовнішнього середовища та

забезпечити стабільність власного розвитку [3, с. 60-61].

Разом із численними перевагами цифровізація супроводжується появою нових ризиків, пов'язаних насамперед із забезпеченням кібербезпеки та захистом інформаційних ресурсів. Ефективне використання цифрових технологій потребує постійного оновлення програмного забезпечення, удосконалення систем захисту даних та впровадження сучасних механізмів протидії кіберзагрозам. Недостатній рівень захисту інформаційних систем може призвести до фінансових збитків, втрати конфіденційної інформації та порушення безперервності бізнес-процесів.

Таким чином, цифрові технології є важливим інструментом забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, оскільки сприяють підвищенню ефективності управління, оптимізації ресурсів, мінімізації ризиків та зміцненню конкурентних позицій. Водночас досягнення максимального ефекту від цифрової трансформації можливе лише за умови комплексної інтеграції цифрових рішень у систему управління підприємством та їх узгодження із загальною стратегією забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Отже, цифрові технології є важливим чинником розвитку сучасних підприємств та підвищення рівня їхньої фінансово-економічної безпеки. Цифровізацію доцільно розглядати як цілеспрямований і поетапний процес впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність суб'єктів господарювання з метою автоматизації бізнес-процесів, прискорення обміну інформацією, підвищення ефективності управління та зміцнення економічної стійкості підприємства. В умовах динамічного ринкового середовища та зростання рівня конкуренції використання цифрових рішень стає необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності та захисту економічних інтересів підприємства.

Ефективна цифрова трансформація передбачає інтеграцію різноманітних цифрових технологій, кожна з яких виконує важливу функцію в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Однією з найбільш перспективних технологій є штучний інтелект (Artificial Intelligence, AI), який забезпечує автоматизацію процесів збору, обробки та аналізу даних. Використання алгоритмів штучного інтелекту дозволяє прогнозувати поведінку споживачів і контрагентів, здійснювати оцінку ризиків, виявляти потенційні загрози та підтримувати прийняття управлінських рішень. Це сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів підприємства та зміцненню його фінансової стійкості.

Важливе місце в цифровій інфраструктурі підприємства займають CRM-системи (Customer Relationship Management), які забезпечують централізоване управління взаємовідносинами з клієнтами. Використання таких систем дозволяє накопичувати та аналізувати інформацію про клієнтську базу, оцінювати рівень задоволеності споживачів, прогнозувати попит та своєчасно реагувати на проблеми в обслуговуванні. У результаті підвищується якість управління клієнтськими відносинами, що позитивно впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

Не менш важливим інструментом є PIM-системи (Product Information Management), призначені для управління інформацією про продукцію. Їх застосування забезпечує автоматизацію процесів оновлення та розповсюдження інформації про товари, підвищує оперативність виведення продукції на ринок і сприяє підтриманню актуальності даних. Це дозволяє підприємствам швидше адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та підвищувати власну конкурентоспроможність.

Особливе значення для забезпечення фінансово-економічної безпеки мають ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які забезпечують комплексне управління ресурсами підприємства. Такі системи інтегрують фінансові, виробничі, логістичні, кадрові та збутові процеси в єдиному інформаційному середовищі. Використання ERP-рішень дозволяє підвищити прозорість управління, оптимізувати використання ресурсів, покращити якість фінансового контролю та знизити ризики неефективного управління. Крім того, ERP-системи сприяють оперативному реагуванню на зміни

зовнішнього середовища та підтримують процес стратегічного планування діяльності підприємства.

Поширеним інструментом цифровізації є також чат-боти та автоматизовані системи комунікації з клієнтами. Їх використання забезпечує безперервне обслуговування споживачів, оперативне надання консультацій та автоматизацію стандартних бізнес-процесів. Це дозволяє скоротити витрати на обслуговування клієнтів, підвищити якість сервісу та зміцнити репутацію підприємства, що є важливим елементом його економічної безпеки.

Суттєві перспективи для розвитку бізнесу відкриває технологія доповненої реальності (Augmented Reality, AR). Її застосування дозволяє створювати інтерактивні способи демонстрації продукції, проводити віртуальні примірки та забезпечувати тривимірну візуалізацію товарів. Використання AR-технологій підвищує рівень довіри споживачів, покращує якість процесу прийняття рішення про покупку та сприяє розширенню можливостей електронної комерції.

Таким чином, сучасні цифрові технології формують основу ефективного функціонування підприємств та виступають важливим інструментом забезпечення їхньої фінансово-економічної безпеки. Вони сприяють підвищенню ефективності управління, оптимізації витрат, покращенню контролю над бізнес-процесами, зниженню ризиків та зміцненню конкурентних переваг. Комплексне впровадження цифрових рішень створює передумови для забезпечення стабільного розвитку підприємства та його успішного функціонування в умовах цифрової економіки [4].

У сучасних умовах господарювання цифрові технології відіграють ключову роль у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємств, оскільки сприяють підвищенню ефективності управління, зміцненню конкурентних позицій та формуванню механізмів захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз. Цифрова трансформація бізнесу створює передумови для

підвищення стійкості підприємств до ризиків, забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень та покращує адаптацію до змін ринкового середовища.

Одним із найважливіших напрямів використання цифрових технологій у системі фінансово-економічної безпеки є оптимізація управлінських процесів. Впровадження сучасних інформаційних систем, зокрема ERP-рішень, забезпечує інтеграцію фінансових, виробничих, логістичних та кадрових процесів у єдиному інформаційному середовищі. Це сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємства, покращенню контролю за використанням ресурсів, скороченню операційних витрат та підвищенню ефективності управлінських рішень. Як наслідок, підприємство отримує можливість своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища та підтримувати належний рівень фінансової стійкості.

Важливе значення цифрові технології мають у сфері управління ризиками. Використання інструментів аналітики даних, штучного інтелекту та прогнозного моделювання дозволяє здійснювати комплексний аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів впливу на діяльність підприємства. Автоматизована обробка великих масивів інформації забезпечує підвищення точності прогнозів, своєчасне виявлення потенційних загроз та розроблення ефективних заходів реагування. Зокрема, цифрові інструменти дозволяють прогнозувати зміни ринкового попиту, виявляти ризики порушення ланцюгів постачання, аналізувати фінансові показники та оцінювати можливі втрати від негативного впливу зовнішніх чинників.

Суттєвий вплив на фінансово-економічну безпеку підприємства здійснюють цифрові технології, спрямовані на вдосконалення взаємодії з клієнтами. Використання CRM-систем, автоматизованих платформ комунікації та чат-ботів дозволяє підвищити якість обслуговування споживачів, забезпечити персоналізацію пропозицій та оптимізувати процеси роботи з клієнтською базою. Підвищення рівня задоволеності клієнтів позитивно впливає на фінансові результати діяльності підприємства, сприяє

зміцненню його репутації та забезпечує стабільність доходів.

Особливої актуальності в умовах цифрової економіки набуває питання захисту інформаційних ресурсів підприємства. Цифровізація супроводжується збільшенням кількості кіберзагроз, які можуть негативно впливати на фінансову стабільність та безперервність діяльності суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим важливим елементом системи фінансово-економічної безпеки стає впровадження сучасних технологій кіберзахисту, включаючи системи шифрування даних, багаторівневу автентифікацію користувачів, інструменти моніторингу інформаційної безпеки та засоби протидії кібератакам. Належний рівень захисту інформаційних ресурсів сприяє мінімізації фінансових втрат та збереженню ділової репутації підприємства.

Цифрові технології також виступають важливим інструментом інноваційного розвитку та підтримання конкурентоспроможності підприємства. Використання електронної комерції, цифрових маркетингових платформ, технологій доповненої реальності (AR) та інших інноваційних рішень відкриває нові можливості для розширення ринків збуту, залучення клієнтів і формування додаткових джерел доходів. Підприємства, які активно впроваджують цифрові інновації, отримують додаткові конкурентні переваги та зміцнюють власну економічну безпеку шляхом диверсифікації бізнес-процесів і розширення каналів реалізації продукції та послуг.

Не менш важливою перевагою цифровізації є підвищення адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Автоматизовані системи управління забезпечують оперативне коригування бізнес-процесів відповідно до нових економічних, політичних чи соціальних умов. Це особливо актуально в періоди кризових явищ, економічної нестабільності або надзвичайних ситуацій, коли швидкість прийняття рішень та здатність до адаптації стають визначальними факторами збереження фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, цифрові технології є одним із ключових інструментів

забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Їх впровадження сприяє підвищенню ефективності управління, удосконаленню системи контролю та управління ризиками, зміцненню інформаційної безпеки, розвитку конкурентних переваг і забезпеченню стабільного функціонування підприємства в умовах цифрової трансформації економіки. Комплексне використання цифрових технологій створює підґрунтя для довгострокового розвитку підприємства та підвищення його стійкості до сучасних викликів і загроз.

У сучасних умовах розвитку цифрової економіки впровадження цифрових технологій є одним із ключових напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Цифрова трансформація сприяє підвищенню ефективності управління, оптимізації бізнес-процесів, зниженню рівня ризиків та зміцненню стійкості підприємств до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз. Використання сучасних цифрових рішень дозволяє суб'єктам господарювання не лише підвищувати результативність діяльності, а й формувати надійну систему захисту економічних інтересів в умовах високої невизначеності та динамічних змін ринкового середовища.

Одним із найважливіших напрямів використання цифрових технологій є підвищення оперативності та якості управлінських рішень. Сучасні інформаційні системи, зокрема ERP-платформи (Enterprise Resource Planning), забезпечують централізоване накопичення, обробку та аналіз значних обсягів інформації щодо фінансової, виробничої, логістичної та кадрової діяльності підприємства. Це створює передумови для своєчасного виявлення потенційних загроз, оцінювання їхнього впливу на фінансові результати та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Оперативність реагування на зміни зовнішнього середовища є важливим чинником підтримання фінансово-економічної стабільності підприємства.

Суттєвий внесок у зміцнення фінансово-економічної безпеки забезпечує автоматизація та оптимізація бізнес-процесів. Автоматизовані системи управління дозволяють мінімізувати вплив людського фактора,

скоротити кількість помилок під час виконання операцій та підвищити ефективність використання ресурсів. Автоматизація фінансового обліку, управління запасами, виробничими процесами та логістикою сприяє зниженню операційних витрат, підвищенню продуктивності праці та покращенню фінансових результатів діяльності підприємства. В умовах економічної нестабільності такі переваги набувають особливого значення для підтримання належного рівня фінансової стійкості.

Важливим напрямом використання цифрових технологій є забезпечення інформаційної безпеки та мінімізація кіберризиків. Сучасні підприємства функціонують в умовах постійного зростання кількості кіберзагроз, які можуть призвести до втрати конфіденційної інформації, порушення безперервності бізнес-процесів та значних фінансових збитків. Для запобігання таким ризикам застосовуються комплексні системи кіберзахисту, що включають шифрування даних, антивірусне програмне забезпечення, багаторівневу автентифікацію користувачів, міжмережеві екрани та системи моніторингу інформаційної безпеки. Надійний захист цифрової інфраструктури є необхідною умовою збереження фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства.

Особливого значення для забезпечення фінансово-економічної безпеки набуває використання технологій аналізу великих даних (Big Data) та штучного інтелекту (AI). Застосування таких інструментів дозволяє здійснювати комплексний аналіз ринкової ситуації, прогнозувати зміни попиту, оцінювати фінансові ризики та моделювати можливі сценарії розвитку подій. Завдяки цьому підприємства отримують можливість своєчасно виявляти потенційні загрози, приймати превентивні заходи та мінімізувати негативні наслідки економічної нестабільності. Крім того, аналітичні системи сприяють оптимізації витрат, підвищенню ефективності управління фінансовими потоками та зміцненню платоспроможності підприємства.

Не менш важливою складовою фінансово-економічної безпеки є

забезпечення позитивної ділової репутації підприємства. Цифрові технології значно розширюють можливості комунікації з клієнтами, партнерами та іншими зацікавленими сторонами. Використання цифрових платформ, корпоративних вебресурсів, соціальних мереж та автоматизованих сервісів підтримки клієнтів дозволяє оперативно реагувати на звернення споживачів, усувати репутаційні ризики та підтримувати високий рівень довіри до компанії. Стабільна ділова репутація безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності та зміцнює ринкові позиції підприємства.

Впровадження цифрових технологій також сприяє скороченню операційних витрат та підтриманню ліквідності підприємства. Автоматизація управлінських і виробничих процесів, цифровий контроль ланцюгів постачання та використання сучасних систем управління запасами забезпечують більш раціональне використання ресурсів. Це дозволяє підвищити ефективність господарської діяльності, покращити фінансові показники та створити додатковий запас фінансової стійкості для протидії кризовим явищам.

Окремим напрямом використання цифрових технологій є посилення внутрішнього фінансового контролю та запобігання економічним правопорушенням. Сучасні цифрові системи забезпечують постійний моніторинг фінансових операцій, автоматичне виявлення підозрілих транзакцій та контроль за рухом коштів. Це сприяє мінімізації ризиків шахрайства, корупційних проявів та інших фінансових зловживань, які можуть негативно впливати на фінансово-економічну безпеку підприємства. Завдяки цифровим інструментам підвищується прозорість діяльності компанії та ефективність системи внутрішнього контролю [5].

Таким чином, цифрові технології виступають одним із найважливіших інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Їх використання сприяє підвищенню ефективності управління, зміцненню інформаційної безпеки, оптимізації бізнес-процесів, удосконаленню системи управління ризиками та підвищенню фінансової стійкості. Комплексна

інтеграція цифрових рішень у діяльність підприємства створює умови для його стабільного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та ефективного функціонування в умовах сучасних економічних викликів.

Попри значні переваги цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємств, процес цифрової трансформації супроводжується низкою проблем і ризиків, які можуть обмежувати ефективність впровадження цифрових рішень та негативно впливати на результати діяльності суб'єктів господарювання. Недостатня підготовленість підприємства до цифрових змін, фінансові обмеження, кадрові проблеми та організаційний опір можуть суттєво знижувати позитивний ефект від цифровізації та створювати додаткові загрози для фінансово-економічної безпеки.

Однією з важливих проблем є недостатня готовність окремих категорій споживачів до використання цифрових сервісів. Незважаючи на активний розвиток цифрових технологій, частина клієнтів, особливо представники старших вікових груп або користувачі з низьким рівнем цифрової грамотності, можуть відчувати труднощі під час взаємодії з електронними платформами, мобільними додатками чи автоматизованими сервісами. Це може призводити до зниження рівня задоволеності споживачів, скорочення обсягів продажу та втрати частини клієнтської бази, що негативно впливає на фінансові результати підприємства.

Важливим чинником успішної цифрової трансформації є наявність чіткої стратегії розвитку цифрових комунікацій і взаємодії зі споживачами. Ефективне використання цифрових технологій потребує комплексного підходу до управління клієнтським досвідом, формування персоналізованих пропозицій та інтеграції різних цифрових каналів комунікації. Відсутність належного стратегічного планування може призвести до нераціонального використання ресурсів, зниження ефективності маркетингових заходів та втрати конкурентних переваг, що безпосередньо впливає на фінансово-економічну безпеку підприємства.

Суттєвою перешкодою для впровадження цифрових технологій виступає висока вартість цифрової трансформації. Запровадження сучасного програмного забезпечення, оновлення технічної інфраструктури, придбання ліцензійних продуктів, навчання персоналу та забезпечення технічної підтримки потребують значних фінансових ресурсів. Для малих і середніх підприємств такі витрати можуть стати додатковим фінансовим навантаженням, що тимчасово знижує рівень ліквідності та може негативно впливати на фінансову стійкість підприємства.

Не менш важливою проблемою є дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері цифрових технологій. Ефективне використання сучасних цифрових рішень потребує наявності працівників, які володіють відповідними компетентностями у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки та управління цифровими системами. Недостатній рівень кваліфікації персоналу може ускладнювати процес впровадження цифрових інструментів, призводити до помилок в експлуатації програмного забезпечення та підвищувати ризик виникнення технічних збоїв або кіберінцидентів.

Серйозною перешкодою на шляху цифрової трансформації часто виступає організаційний опір змінам з боку керівництва або персоналу підприємства. Недостатнє розуміння переваг цифровізації, небажання змінювати усталені підходи до управління та побоювання щодо можливих ризиків можуть уповільнювати процес впровадження цифрових технологій. Така інерційність управлінських рішень знижує здатність підприємства адаптуватися до сучасних викликів та негативно впливає на його конкурентоспроможність.

Окремої уваги заслуговують технічні труднощі, які виникають у процесі інтеграції нових цифрових рішень у вже існуючу систему управління підприємством. Недостатня адаптація персоналу до нових умов роботи, складність освоєння сучасних програмних продуктів та необхідність зміни бізнес-процесів можуть тимчасово знижувати продуктивність праці та ефективність діяльності підприємства. У короткостроковій перспективі це

може призводити до збільшення витрат та уповільнення темпів розвитку підприємства [6, с. 235–237].

Разом із зазначеними проблемами цифровізація супроводжується появою нових загроз, пов'язаних із забезпеченням інформаційної та кібернетичної безпеки. Зростання обсягів цифрових даних та активне використання інформаційних систем підвищують ризик кібератак, несанкціонованого доступу до інформації та втрати конфіденційних даних. Тому важливим завданням підприємств є формування комплексної системи кіберзахисту, яка забезпечуватиме безперервність бізнес-процесів та захист фінансових ресурсів.

Отже, незважаючи на значний потенціал цифрових технологій у зміцненні фінансово-економічної безпеки підприємства, їх впровадження пов'язане з низкою організаційних, фінансових, кадрових та технічних викликів. Для мінімізації негативного впливу зазначених факторів підприємствам необхідно здійснювати комплексне стратегічне планування цифрової трансформації, інвестувати у розвиток людського капіталу, підвищувати рівень цифрових компетентностей працівників та забезпечувати належний рівень інформаційної безпеки.

Таким чином, цифрові технології виступають не лише інструментом підвищення ефективності діяльності підприємства, а й важливим елементом забезпечення його фінансово-економічної безпеки. Успішна інтеграція цифрових рішень у систему управління створює передумови для зміцнення фінансової стійкості, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового розвитку підприємства в умовах цифрової економіки.

1.2. Значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства

В умовах цифрової трансформації економіки та зростання рівня невизначеності зовнішнього середовища особливої актуальності набуває питання забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Постійні

зміни ринкових умов, посилення конкурентної боротьби, розвиток інформаційних технологій та поява нових ризиків вимагають удосконалення існуючих механізмів управління безпекою суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим зростає роль цифрових технологій як ефективного інструменту підвищення стійкості підприємств до внутрішніх і зовнішніх загроз та забезпечення стабільності їх функціонування.

Сучасні тенденції розвитку цифрової економіки обумовлюють необхідність впровадження інноваційних підходів до управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Використання цифрових технологій дозволяє автоматизувати бізнес-процеси, підвищити якість управлінських рішень, забезпечити оперативний моніторинг фінансових показників та своєчасно виявляти потенційні ризики. Саме тому проблематика дослідження значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємств привертає значну увагу як науковців, так і практиків.

Накопичений науковий і практичний досвід свідчить про те, що фінансово-економічна безпека є однією з визначальних умов ефективного функціонування підприємства та досягнення його стратегічних цілей. Високий рівень захищеності фінансових, матеріальних, інформаційних та кадрових ресурсів створює необхідні передумови для сталого розвитку суб'єкта господарювання, збереження його конкурентних переваг та забезпечення довгострокової фінансової стабільності. При цьому ефективна система фінансово-економічної безпеки має базуватися на комплексі організаційних, правових, економічних та інформаційних механізмів, які забезпечують захист економічних інтересів підприємства.

У сучасних умовах важливого значення набуває інтеграція цифрових технологій у систему фінансово-економічної безпеки. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових платформ, аналітичних систем, штучного інтелекту та інструментів обробки великих масивів даних дозволяє підвищити ефективність управління ризиками, покращити якість фінансового контролю та забезпечити оперативне

реагування на зміни зовнішнього середовища. Цифрові технології створюють додаткові можливості для прогнозування загроз, автоматизації процесів прийняття рішень та підвищення рівня економічної стійкості підприємства.

Поняття фінансово-економічної безпеки характеризується комплексним змістом і може розглядатися на різних рівнях економічної системи – від окремого підприємства до національної економіки. На рівні підприємства фінансово-економічна безпека визначається як стан захищеності його ресурсів, фінансових інтересів та господарської діяльності від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, який забезпечує стабільне функціонування, розвиток та досягнення стратегічних цілей.

Таким чином, у сучасних умовах цифрової економіки цифрові технології виступають одним із ключових чинників забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Їх використання сприяє підвищенню ефективності управління, зміцненню системи контролю, зниженню ризиків та формуванню передумов для сталого розвитку підприємства в умовах зростаючих економічних викликів.

Аналіз наукових підходів до трактування сутності фінансово-економічної безпеки підприємства свідчить про багатогранність цього поняття та відсутність єдиного підходу до його визначення. У сучасних умовах цифрової трансформації фінансово-економічна безпека розглядається як комплексна характеристика діяльності підприємства, що відображає рівень його захищеності, стійкості та здатності до ефективного функціонування в умовах динамічного зовнішнього середовища. Узагальнення існуючих наукових підходів дозволяє виділити кілька ключових аспектів розуміння фінансово-економічної безпеки підприємства.

По-перше, фінансово-економічна безпека розглядається як стан захищеності підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. У цьому контексті основна увага приділяється здатності суб'єкта господарювання забезпечувати збереження виробничого, кадрового, науково-технічного та фінансового потенціалу в умовах негативного впливу різноманітних ризиків.

До таких загроз належать економічні кризи, нестабільність ринкового середовища, зміни нормативно-правового регулювання, технологічні виклики та інші фактори, які можуть негативно впливати на результати діяльності підприємства [7].

По-друге, фінансово-економічна безпека пов'язується з рівнем ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. У межах цього підходу важливим є забезпечення раціонального використання фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів з метою досягнення максимального економічного ефекту. Особливого значення в сучасних умовах набувають цифрові технології, які сприяють автоматизації управлінських процесів, підвищують прозорість використання ресурсів та дозволяють мінімізувати непродуктивні витрати [8].

Третій підхід визначає фінансово-економічну безпеку через здатність підприємства підтримувати стабільне функціонування та розвиток незалежно від змін у зовнішньому середовищі. Важливою складовою такого підходу є наявність ефективної системи управління та аналітичного забезпечення, що дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні ризики, прогнозувати можливі загрози та розробляти заходи щодо їх нейтралізації. Використання сучасних цифрових інструментів аналізу даних значно підвищує ефективність управлінських рішень та зміцнює фінансово-економічну безпеку підприємства [9].

Четвертий підхід базується на розгляді фінансово-економічної безпеки як передумови формування та підтримання конкурентних переваг. У цьому випадку безпечний стан підприємства характеризується його здатністю ефективно конкурувати на ринку, забезпечувати стабільність фінансових результатів та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Впровадження цифрових технологій створює додаткові можливості для підвищення конкурентоспроможності через оптимізацію бізнес-процесів, покращення якості продукції та послуг, а також розширення доступу до нових ринків збуту [10].

Ще одним поширеним підходом є визначення фінансово-економічної безпеки через рівень досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства. У цьому контексті критеріями безпеки виступають фінансові результати діяльності, показники рентабельності, платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості. Досягнення встановлених цільових параметрів свідчить про ефективність системи управління підприємством та його здатність забезпечувати власний розвиток у довгостроковій перспективі [11].

Отже, фінансово-економічна безпека підприємства є комплексною економічною категорією, яка характеризує рівень захищеності підприємства від загроз, ефективність використання ресурсів, здатність до стабільного функціонування, наявність конкурентних переваг та досягнення стратегічних цілей розвитку. В умовах цифрової економіки особливого значення набувають цифрові технології, які виступають важливим інструментом зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства, підвищення його стійкості до ризиків та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Узагальнення наукових підходів до дослідження фінансово-економічної безпеки підприємства дає підстави стверджувати, що ця категорія характеризується складністю, багаторівневістю та комплексним змістом. Фінансово-економічна безпека підприємства розглядається як стан захищеності його фінансових та економічних інтересів, який забезпечує стабільне функціонування, фінансову стійкість, платоспроможність, ефективне використання ресурсів і здатність досягати стратегічних цілей розвитку в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх факторів. Водночас важливою складовою системи безпеки є своєчасне виявлення, оцінювання та нейтралізація потенційних загроз, що можуть призвести до фінансових втрат або погіршення результатів господарської діяльності.

Сучасна система фінансово-економічної безпеки підприємства формується під впливом численних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Особливого значення в останні роки набули процеси цифрової

трансформації економіки, наслідки пандемії COVID-19, а також виклики, пов'язані з воєнним станом в Україні. Зазначені фактори суттєво змінили умови функціонування суб'єктів господарювання та актуалізували необхідність впровадження нових механізмів управління безпекою на основі сучасних цифрових технологій.

У контексті дослідження значення цифрових технологій у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства особливу увагу слід приділити ролі інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні ефективності господарської діяльності. Використання сучасних цифрових рішень сприяє автоматизації бізнес-процесів, підвищенню швидкості обробки інформації, покращенню якості управлінських рішень та зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку. Завдяки цьому підприємства отримують можливість більш ефективно використовувати наявні ресурси та мінімізувати витрати, пов'язані з організацією діяльності [8].

Важливим аспектом є також вплив цифрових технологій на економічне зростання підприємств. Інформаційно-комунікаційні технології забезпечують підвищення продуктивності праці, удосконалення системи управління, оптимізацію виробничих процесів та формування нових джерел конкурентних переваг. Це створює додаткові можливості для зміцнення фінансової стійкості підприємств та підвищення рівня їх фінансово-економічної безпеки [12].

Крім того, цифрові технології здійснюють суттєвий вплив не лише на діяльність окремих підприємств, а й на розвиток економіки та суспільства загалом. Цифровізація сприяє формуванню нових бізнес-моделей, розширенню можливостей міжнародної економічної співпраці, підвищенню рівня інноваційності та конкурентоспроможності економічних систем. У результаті створюються сприятливі умови для адаптації підприємств до сучасних викликів і підвищення їхньої стійкості до кризових явищ [13; 14].

Таким чином, забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки потребує комплексного підходу,

який поєднує використання сучасних цифрових технологій, ефективно управління ризиками та адаптацію до змін зовнішнього середовища. Саме цифрові інструменти сьогодні виступають одним із ключових факторів підвищення ефективності діяльності підприємств, зміцнення їх фінансової стійкості та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах активної цифровізації бізнес-процесів, коли впровадження цифрових платформ, автоматизованих систем управління, технологій штучного інтелекту та аналітики даних змінює традиційні підходи до управління підприємством. У таких умовах забезпечення фінансово-економічної безпеки потребує перегляду існуючих механізмів захисту та формування нових інструментів управління ризиками. У структурі сучасної системи фінансово-економічної безпеки підприємства доцільно виокремити чотири ключові компоненти, роль яких суттєво посилюється під впливом цифрових технологій:

1. Економічна самостійність підприємства в умовах цифрової трансформації

В умовах розвитку цифрової економіки суттєво змінюються механізми забезпечення економічної самостійності підприємства. Використання цифрових технологій створює можливості для більш ефективного управління фінансовими ресурсами шляхом автоматизації облікових процесів, контролю фінансових потоків та застосування сучасних аналітичних інструментів. Інтеграція цифрових платформ у систему управління дозволяє підвищити прозорість фінансово-господарських операцій, скоротити адміністративні витрати та мінімізувати ризики неефективного використання ресурсів [15, с. 76].

Застосування цифрових технологій сприяє зміцненню економічної незалежності підприємства завдяки оптимізації внутрішніх бізнес-процесів і зменшенню потреби у залученні додаткових зовнішніх ресурсів. Крім того, використання сучасних цифрових систем прогнозування та фінансового аналізу забезпечує можливість більш обґрунтованого планування діяльності,

що позитивно впливає на рівень фінансово-економічної безпеки.

2. Посилення фінансової незалежності за допомогою цифрових інструментів

Важливим напрямом забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є підвищення рівня його фінансової незалежності через використання сучасних цифрових фінансових технологій. Автоматизовані системи управління фінансами, електронні платіжні сервіси, інтернет-банкінг, програмні комплекси контролю дебіторської та кредиторської заборгованості забезпечують оперативність фінансових операцій і підвищують ефективність управління грошовими потоками [16, с. 10].

Завдяки цифровим рішенням підприємства отримують можливість здійснювати постійний моніторинг фінансового стану, своєчасно виявляти ризики втрати ліквідності та приймати управлінські рішення щодо підтримання фінансової стабільності. Це дозволяє підвищити рівень фінансової автономії та зміцнити систему фінансово-економічної безпеки.

3. Забезпечення стійкості підприємства в умовах цифрових змін

Стійкість підприємства є однією з ключових характеристик його фінансово-економічної безпеки, особливо в умовах цифрової трансформації економіки. Підприємства, які активно впроваджують цифрові технології, мають значно ширші можливості для швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища, економічних криз, змін законодавства або ринкової кон'юнктури. Це сприяє підтриманню стабільності фінансових результатів та забезпечує безперервність господарської діяльності [17, с. 67].

Сучасні цифрові інструменти управління ризиками, системи моніторингу фінансового стану, аналітичні платформи та автоматизовані механізми підтримки прийняття рішень дозволяють своєчасно виявляти потенційні загрози та оперативно реагувати на них. У результаті підприємство отримує можливість мінімізувати негативний вплив зовнішніх факторів і підтримувати належний рівень фінансово-економічної безпеки навіть в умовах підвищеної невизначеності.

4. Розвиток підприємства на основі цифрових інновацій

Цифрові технології виступають важливим фактором довгострокового розвитку підприємства та зміцнення його конкурентних позицій. Впровадження інноваційних цифрових рішень, зокрема технологій штучного інтелекту, машинного навчання, блокчейну, Інтернету речей (IoT) та аналітики великих даних, створює додаткові можливості для підвищення ефективності діяльності та оптимізації використання ресурсів [18, с. 54].

Використання цифрових інновацій сприяє автоматизації виробничих процесів, удосконаленню системи управління підприємством, прогнозуванню попиту та підвищенню якості управлінських рішень. Це дозволяє не лише зміцнювати фінансово-економічну безпеку підприємства, але й формувати передумови для його сталого розвитку, інноваційного зростання та підвищення конкурентоспроможності на сучасному ринку.

Отже, в умовах цифрової економіки фінансово-економічна безпека підприємства значною мірою залежить від рівня впровадження та ефективності використання цифрових технологій. Економічна самостійність, фінансова незалежність, стійкість до зовнішніх викликів та здатність до інноваційного розвитку є взаємопов'язаними складовими безпеки підприємства, які суттєво посилюються завдяки цифровій трансформації. Використання сучасних цифрових інструментів забезпечує підвищення ефективності управління ресурсами, зниження рівня ризиків та створення умов для довгострокового стабільного розвитку підприємства в умовах цифровізації економіки.

1.3. Роль цифрових технологій у формуванні ефективної системи ризик-менеджменту підприємства

Цифрова трансформація діяльності підприємств суттєво змінює підходи до управління ризиками та забезпечення фінансово-економічної безпеки. Інтеграція цифрових технологій у бізнес-процеси не лише відкриває нові можливості для підвищення ефективності управління, але й формує

новий спектр ризиків, які потребують своєчасного виявлення, оцінювання та контролю. Використання таких технологій, як штучний інтелект, великі дані (Big Data), хмарні сервіси, Інтернет речей (IoT) та блокчейн, створює передумови для підвищення конкурентоспроможності підприємств, однак одночасно породжує нові виклики для системи ризик-менеджменту.

Однією з найбільш суттєвих загроз в умовах цифровізації є зростання кіберризиків. Розширення використання цифрових каналів комунікації, перенесення даних у хмарне середовище та автоматизація бізнес-процесів підвищують вразливість підприємств до кібератак, несанкціонованого доступу до інформації, фінансового шахрайства, викрадення комерційних даних та порушення конфіденційності інформації. У зв'язку з цим важливою складовою сучасної системи ризик-менеджменту стає впровадження механізмів постійного моніторингу інформаційної безпеки, удосконалення систем захисту даних та своєчасне реагування на потенційні кіберзагрози.

Водночас суттєвий вплив на фінансово-економічну безпеку підприємства можуть мати технічні ризики, пов'язані з використанням цифрових технологій. Збої в роботі автоматизованих систем управління, помилки програмного забезпечення, некоректна робота алгоритмів штучного інтелекту або відмова цифрової інфраструктури можуть призводити до порушення виробничих і управлінських процесів, зниження продуктивності праці та виникнення фінансових втрат. Додатковим фактором ризику виступає недостатній рівень цифрових компетенцій персоналу, що може негативно впливати на ефективність використання сучасних інформаційних систем.

За таких умов особливого значення набуває формування ефективної системи ризик-менеджменту, заснованої на використанні цифрових технологій. Сучасні аналітичні платформи, інструменти обробки великих масивів даних та системи підтримки управлінських рішень дають можливість своєчасно виявляти потенційні загрози, оцінювати їхній вплив на діяльність підприємства та розробляти превентивні заходи щодо їх мінімізації. Цифрові

інструменти дозволяють здійснювати комплексний моніторинг як внутрішнього, так і зовнішнього середовища функціонування підприємства, враховуючи фінансові показники, операційні процеси, зміни законодавства, ринкову кон'юнктуру та дії конкурентів.

Важливою перевагою цифрових технологій у сфері ризик-менеджменту є можливість оперативного аналізу великих обсягів інформації в режимі реального часу. Це забезпечує підвищення якості управлінських рішень та дозволяє підприємству швидше адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Завдяки використанню прогнозної аналітики, алгоритмів машинного навчання та інтелектуальних систем обробки даних підприємства можуть не лише реагувати на вже існуючі загрози, але й прогнозувати їх виникнення на ранніх стадіях.

В умовах цифрової економіки ефективність системи ризик-менеджменту безпосередньо залежить від здатності підприємства інтегрувати сучасні цифрові рішення у процеси управління безпекою. Саме тому одним із ключових завдань забезпечення фінансово-економічної безпеки є створення комплексної системи управління ризиками, яка поєднує цифрові технології моніторингу, аналітики, прогнозування та захисту інформаційних ресурсів. Такий підхід дозволяє не лише мінімізувати негативний вплив ризиків на діяльність підприємства, але й створює умови для його стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки [19, с. 17].

Одним із найбільш суттєвих викликів для системи фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової трансформації є зростання кіберризиків. Активне використання інформаційних систем, корпоративних мереж, хмарних сервісів та цифрових платформ значно розширює можливості ведення бізнесу, однак одночасно підвищує рівень вразливості підприємств до зовнішніх загроз. Несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів, кібератаки, викрадення конфіденційних даних, маніпулювання фінансовою інформацією або порушення роботи

інформаційної інфраструктури можуть спричинити значні фінансові збитки та негативно вплинути на ділову репутацію суб'єкта господарювання. У таких умовах ефективне управління кіберризиками стає важливою складовою системи ризик-менеджменту та одним із ключових чинників забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Важливу роль у структурі цифрових ризиків відіграють також технічні загрози, пов'язані з використанням сучасних цифрових технологій. Впровадження систем штучного інтелекту, аналітики великих даних, автоматизованих платформ управління та інших інноваційних рішень спрямоване на підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення якості управлінських рішень. Разом із тим помилки в роботі алгоритмів, програмні збої або некоректне налаштування цифрових систем можуть стати причиною викривлення результатів аналізу, прийняття неефективних управлінських рішень чи порушення безперервності бізнес-процесів. Наслідком таких ситуацій можуть бути фінансові втрати, зниження прибутковості та погіршення показників фінансової стійкості підприємства, що безпосередньо впливає на рівень його фінансово-економічної безпеки [20, с. 170–171].

Окрему групу ризиків становлять фінансові ризики, пов'язані з реалізацією цифрових трансформаційних проєктів. Впровадження сучасних цифрових технологій потребує значних інвестиційних ресурсів для модернізації матеріально-технічної бази, придбання програмного забезпечення, розвитку інформаційної інфраструктури та підвищення кваліфікації персоналу. За відсутності належного економічного обґрунтування або недостатньої ефективності реалізованих цифрових рішень існує ризик недосягнення запланованих результатів, що може негативно позначитися на фінансовому стані підприємства. У результаті зростає ймовірність погіршення показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, які є базовими складовими фінансово-економічної безпеки.

У зв'язку з цим формування ефективної системи ризик-менеджменту в умовах цифровізації потребує комплексного підходу до управління ризиками. Такий підхід має передбачати впровадження сучасних засобів кіберзахисту, постійний моніторинг інформаційних загроз, оцінювання результативності цифрових проєктів, удосконалення механізмів внутрішнього контролю та розвиток цифрових компетенцій працівників. Систематичне вдосконалення процесів управління ризиками дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні загрози, мінімізувати їх негативний вплив та забезпечувати належний рівень фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Таким чином, цифрові технології виступають не лише джерелом нових можливостей для розвитку підприємства, але й чинником виникнення нових ризиків. Саме тому ефективне поєднання процесів цифрової трансформації з сучасними механізмами ризик-менеджменту є необхідною умовою зміцнення фінансово-економічної безпеки, забезпечення стійкості функціонування та підтримання конкурентних переваг підприємства в довгостроковій перспективі.

В умовах активного розвитку цифрової економіки забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства значною мірою залежить від здатності своєчасно ідентифікувати та мінімізувати ризики, пов'язані із впровадженням цифрових технологій. Цифрова трансформація бізнес-процесів створює нові можливості для підвищення ефективності діяльності підприємств, проте одночасно формує додаткові загрози, які можуть негативно впливати на фінансову стабільність, конкурентоспроможність та довгостроковий розвиток суб'єкта господарювання. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування комплексної системи ризик-менеджменту, орієнтованої на управління цифровими ризиками як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищі функціонування підприємства.

Одним із пріоритетних напрямів забезпечення фінансово-економічної

безпеки є захист інформаційних ресурсів та цифрової інфраструктури підприємства. В умовах широкого використання електронних комунікацій, цифрових платформ і хмарних сервісів інформація перетворюється на стратегічний ресурс, втрата або компрометація якого може спричинити суттєві економічні збитки. Кібератаки, несанкціонований доступ до корпоративних систем, фішингові схеми та інші види кіберзлочинності становлять серйозну загрозу для діяльності підприємств. Тому ефективна система ризик-менеджменту повинна передбачати застосування сучасних механізмів кіберзахисту, включаючи шифрування даних, багаторівневу автентифікацію користувачів, резервне копіювання інформації та постійне оновлення програмного забезпечення. Важливим елементом також є розроблення алгоритмів оперативного реагування на кіберінциденти з метою мінімізації їх негативних наслідків.

Не менш важливою складовою управління ризиками є розвиток людського капіталу та підвищення цифрових компетенцій персоналу. Практика свідчить, що значна частина інцидентів у сфері інформаційної безпеки виникає через людський фактор. Недостатній рівень знань працівників щодо використання цифрових технологій або недотримання вимог інформаційної безпеки може призвести до витоку конфіденційної інформації, фінансових втрат та порушення безперервності бізнес-процесів. Саме тому підприємства повинні впроваджувати системи безперервного навчання та професійного розвитку персоналу, спрямовані на формування навичок роботи із сучасними цифровими інструментами та засобами кіберзахисту.

Важливим елементом ефективної системи ризик-менеджменту є також постійний моніторинг зовнішнього середовища. Цифровізація діяльності підприємств відбувається в умовах динамічних змін законодавчої бази, розвитку нових технологій та посилення конкурентної боротьби. Особливого значення набуває контроль за змінами нормативно-правового регулювання у сфері захисту персональних даних, електронної комерції, фінансової

звітності та кібербезпеки. Крім того, аналіз ринкових тенденцій, поведінки споживачів і діяльності конкурентів дозволяє своєчасно виявляти потенційні загрози та адаптувати стратегію розвитку підприємства до нових умов функціонування.

Цифрова трансформація також пов'язана з виникненням фінансових ризиків, обумовлених необхідністю значних інвестицій у модернізацію бізнес-процесів, придбання програмного забезпечення, розвиток цифрової інфраструктури та навчання персоналу. У зв'язку з цим важливим завданням ризик-менеджменту є оцінювання економічної доцільності впровадження цифрових рішень та прогнозування їх впливу на фінансові результати підприємства. Аналіз ефективності інвестицій у цифрові технології дозволяє визначити потенційний економічний ефект, оцінити рівень ризику та забезпечити раціональний розподіл фінансових ресурсів.

Ефективне управління цифровими ризиками потребує впровадження стратегічного підходу, який передбачає інтеграцію механізмів внутрішнього контролю, моніторингу загроз, прогнозування ризиків та прийняття своєчасних управлінських рішень. Така система повинна охоплювати всі напрями діяльності підприємства, забезпечуючи узгодженість між процесами цифрової трансформації та заходами із захисту фінансово-економічних інтересів суб'єкта господарювання [21, с. 44–45].

Отже, роль цифрових технологій у формуванні ефективної системи ризик-менеджменту полягає не лише у створенні нових інструментів управління ризиками, але й у забезпеченні можливостей для оперативного виявлення загроз, підвищення якості управлінських рішень та зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства. Комплексний підхід до управління цифровими ризиками дозволяє забезпечити стабільність функціонування підприємства, підвищити його адаптивність до змін зовнішнього середовища та створити передумови для довгострокового сталого розвитку.

Управління ризиками в умовах цифрової трансформації потребує

безперервного удосконалення системи економічної безпеки підприємства, оскільки впровадження цифрових технологій одночасно створює нові можливості для розвитку бізнесу та формує додаткові загрози. У зв'язку з цим підприємства змушені адаптувати підходи до ризик-менеджменту відповідно до специфіки цифрового середовища, що характеризується високою динамічністю, складністю та зростанням кіберзагроз.

Першочерговим напрямом є інтеграція інноваційних методів управління ризиками. Цифровізація змінює природу ризиків, з якими стикаються суб'єкти господарювання, зокрема посилює значення кіберризиків, вразливостей програмного забезпечення та регуляторних змін. У цих умовах традиційні методи аналізу ризиків потребують доповнення сучасними аналітичними інструментами, такими як технології великих даних (Big Data) і штучного інтелекту, що дозволяє підвищити точність і оперативність ідентифікації загроз [22, С. 60].

Важливим елементом є забезпечення цифрової стійкості та адаптивності підприємства. Формування ефективної системи ризик-менеджменту передбачає не лише модернізацію технічної інфраструктури, але й розробку механізмів швидкого реагування на можливі інциденти. Це включає створення резервних копій критично важливих даних, впровадження планів аварійного відновлення та забезпечення безперервності бізнес-процесів, що мінімізує потенційні економічні втрати [23, С. 75].

Окрему увагу слід приділяти формуванню культури безпеки в межах організації. Підвищення рівня обізнаності персоналу щодо кіберзагроз, правил цифрової гігієни та принципів інформаційної безпеки є важливим чинником зниження ризику людських помилок. Реалізація системи навчання та регулярних тренінгів сприяє формуванню відповідального ставлення працівників до питань економічної та інформаційної безпеки підприємства [24, С. 81].

Не менш значущим є питання оцінювання фінансових ризиків, пов'язаних із цифровізацією. Впровадження цифрових технологій передбачає

значні інвестиційні витрати, що потребує обґрунтованого аналізу їхньої ефективності та можливих економічних наслідків. Системна оцінка витрат і очікуваних результатів дозволяє підприємству приймати зважені управлінські рішення щодо доцільності цифрових трансформацій та зменшувати фінансову невизначеність [25].

Таким чином, ефективне управління ризиками в умовах цифровізації передбачає формування комплексної та адаптивної системи економічної безпеки підприємства, яка поєднує сучасні технологічні рішення, аналітичні інструменти та розвиток людського капіталу. Це забезпечує підвищення стійкості підприємства до цифрових викликів і зміцнення його фінансово-економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

У контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств управління ризиками в умовах цифрової трансформації потребує формування комплексної системи, здатної гарантувати стабільне функціонування та довгострокову стійкість бізнес-структур. Оскільки цифрові технології виступають базовим елементом сучасної економічної діяльності, їх впровадження, з одного боку, створює нові можливості для розвитку підприємств, а з іншого – формує додаткові ризики та загрози, що можуть негативно впливати на рівень їх фінансової стабільності.

1. Оцінювання ризиків і загроз для економічної безпеки

На початковому етапі необхідним є системний аналіз потенційних ризиків, які супроводжують процес цифровізації. До основних груп загроз належать:

фінансові ризики, що виникають унаслідок значних інвестицій у цифрові технології. Вони можуть не забезпечити очікуваного економічного ефекту через високі витрати на впровадження, технічне обслуговування або непередбачувані збої в роботі систем, що призводить до втрати фінансових ресурсів;

ризики кібербезпеки, пов'язані з можливими витокami інформації, несанкціонованим доступом, хакерськими атаками та порушенням

конфіденційності даних. Подібні інциденти можуть спричинити значні фінансові збитки, витрати на відновлення систем та втрату ділової репутації;

конкурентні ризики, що виникають через появу нових цифрових гравців на ринку, які використовують інноваційні бізнес-моделі та технології для підвищення ефективності й зниження витрат [26].

2. Формування стратегії цифрової економічної безпеки

Ефективне забезпечення економічної безпеки підприємства потребує розробки цілісної стратегії, що охоплює такі напрями:

забезпечення кібербезпеки, яке передбачає впровадження технічних і організаційних заходів захисту інформаційних ресурсів, зокрема систем виявлення загроз, регулярного оновлення програмного забезпечення та обмеження несанкціонованого доступу до критичних даних;

управління фінансовими ризиками, що включає розробку політик мінімізації втрат, диверсифікацію інвестицій у цифрові проекти, а також оцінювання ефективності витрат і потенційних вигод від цифровізації;

адаптацію до змін конкурентного середовища, що передбачає постійне коригування бізнес-стратегії відповідно до появи нових технологій, змін споживчого попиту та трансформації ринкових умов [27, С. 99].

3. Розвиток компетенцій персоналу та управлінських кадрів

Важливим елементом системи ризик-менеджменту є інвестиції в людський капітал. Підвищення рівня кваліфікації працівників і керівників сприяє зниженню рівня ризиків, пов'язаних із використанням цифрових технологій:

управлінський персонал повинен володіти інструментами оцінки ризиків, фінансового аналізу та прийняття рішень в умовах цифрової економіки;

працівники всіх рівнів мають бути підготовлені до дотримання базових принципів кібербезпеки, що дозволяє мінімізувати вплив людського фактора на виникнення інцидентів інформаційної безпеки.

4. Моніторинг та адаптація до зовнішніх змін

Ефективне управління ризиками передбачає створення безперервної системи моніторингу, яка забезпечує своєчасне виявлення загроз та оперативне реагування на них:

постійний контроль фінансових, операційних і кіберризиків дає змогу мінімізувати потенційні втрати;

аналіз змін у зовнішньому середовищі, включаючи законодавчі новації, ринкові трансформації та конкурентний тиск, дозволяє своєчасно адаптувати стратегію підприємства [28].

5. Інвестування в інноваційний розвиток

Невід’ємною складовою цифрової трансформації є системне впровадження інноваційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності бізнес-процесів, оптимізацію витрат і посилення конкурентних позицій підприємства. Водночас такі інвестиції повинні бути економічно обґрунтованими та узгодженими зі стратегією забезпечення фінансово-економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

Таким чином, управління ризиками в умовах цифровізації є ключовим елементом забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Воно передбачає комплексну інтеграцію аналітичних, організаційних і технологічних інструментів, що дозволяє підприємствам підвищувати стійкість до зовнішніх і внутрішніх загроз, зберігати фінансову стабільність та адаптуватися до динамічних змін цифрового середовища.

В умовах економічної нестабільності роль цифрових технологій у підвищенні ефективності управління ризиками набуває особливого значення, оскільки вони забезпечують підприємствам можливість оперативної адаптації до динамічних змін зовнішнього середовища. Використання цифрових інструментів сприяє своєчасному виявленню, комплексному аналізу та мінімізації ризиків, що, у свою чергу, дозволяє підтримувати фінансову стабільність і знижувати негативний вплив економічної невизначеності.

1. Цифрова трансформація системи управління ризиками

Інтеграція цифрових технологій у бізнес-процеси підприємства забезпечує модернізацію ризик-менеджменту шляхом впровадження автоматизованих систем моніторингу та аналітичних алгоритмів. Використання програмних рішень, що базуються на обробці великих даних, дає змогу ідентифікувати потенційні загрози та формувати рекомендації щодо їх нейтралізації. Це підвищує швидкість реакції підприємства на зміни зовнішнього середовища та зменшує ймовірність фінансових втрат.

2. Інтелектуальні технології прогнозування ризиків

Застосування штучного інтелекту та методів машинного навчання суттєво підвищує точність прогнозування економічних ризиків завдяки можливості обробки значних масивів даних у режимі реального часу. Такі технології дозволяють не лише виявляти наявні загрози, а й прогнозувати можливі зміни ринкової кон'юнктури, зокрема коливання попиту, цінову нестабільність або зміну вартості ресурсів. Це створює передумови для завчасного формування адаптивних управлінських рішень.

3. Забезпечення гнучкості та адаптивності підприємства

Цифрові платформи, зокрема хмарні сервіси та мобільні технології, підвищують рівень організаційної гнучкості підприємств в умовах нестабільного економічного середовища. Вони забезпечують можливість оперативної трансформації бізнес-процесів, коригування логістичних ланцюгів, зміни моделей взаємодії з клієнтами та адаптації цінової політики, що сприяє збереженню конкурентних позицій підприємства.

4. Цифрові інструменти фінансового контролю

Використання сучасних цифрових фінансових систем дозволяє здійснювати безперервний моніторинг ключових показників фінансової діяльності підприємства, включаючи грошові потоки, рівень заборгованості та ліквідність. Це забезпечує можливість оперативного реагування на фінансові відхилення, оптимізації витрат і підвищення ефективності управління ресурсами, що є особливо важливим в умовах економічної нестабільності [29, С. 215–216].

5. Цифровий моніторинг зовнішнього середовища

У сучасних умовах глобалізації підприємства змушені системно відстежувати зміни зовнішнього середовища, що можуть впливати на їхню діяльність. Цифрові аналітичні платформи, які обробляють новинні потоки, соціальні медіа та макроекономічні індикатори, забезпечують своєчасне виявлення політичних, економічних та регуляторних змін. Це дозволяє підприємствам оперативно коригувати стратегії розвитку та мінімізувати потенційні ризики.

6. Посилення кібербезпеки як елементу ризик-менеджменту

Однією з ключових загроз цифрової економіки є кіберризики, що зумовлює необхідність посилення систем захисту інформаційних ресурсів підприємства. Впровадження сучасних технологій кібербезпеки, включаючи системи виявлення вторгнень, засоби шифрування та інструменти запобігання витокам даних, є критично важливим для забезпечення стабільності бізнесу. Ефективна кіберзахищеність мінімізує ризики фінансових втрат і втрати ділової репутації [30, С. 134].

Таким чином, цифрові технології виступають ключовим інструментом підвищення ефективності ризик-менеджменту в умовах економічної нестабільності. Вони забезпечують підприємствам можливість своєчасного реагування на зміни, підвищують рівень гнучкості та стійкості, а також сприяють зміцненню фінансово-економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. Загальна характеристика ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» та оцінка передумов використання цифрових технологій для забезпечення фінансово-економічної безпеки

ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» (ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН») є підприємством меблевої промисловості, що здійснює виробництво та реалізацію широкого асортименту меблевої продукції, зокрема офісних та торговельних меблів, кухонних гарнітурів, матраців, а також індивідуальних меблевих рішень під замовлення. Крім основної виробничої діяльності, підприємство надає супутні послуги, такі як ремонт меблів і механічна обробка металевих виробів, а також здійснює діяльність у сфері вантажних автомобільних перевезень і управління нерухомим майном.

Наявність кількох напрямів діяльності формує для підприємства додаткові джерела доходу, що знижує залежність від одного ринку збуту та створює певний рівень фінансової стійкості. Водночас така диверсифікація ускладнює управління фінансовими потоками та підвищує вимоги до якості інформаційного забезпечення управлінських рішень, що є важливим аспектом фінансово-економічної безпеки.

Організаційна структура підприємства побудована за лінійно-функціональним принципом і включає виробничі цехи, відділи збуту та маркетингу, технічний відділ, економічний та фінансовий підрозділи, бухгалтерію, юридичну службу, а також службу безпеки. Кожен структурний елемент виконує чітко визначені функції: виробничі підрозділи відповідають за виготовлення продукції, відділ збуту – за реалізацію, маркетинговий відділ – за просування продукції, фінансово-економічні служби – за контроль витрат, доходів і фінансових результатів.

Разом з тим, така структура має і певні недоліки. Зокрема, обмежена

горизонтальна взаємодія між підрозділами призводить до фрагментації інформаційних потоків, що ускладнює оперативне прийняття управлінських рішень. У сучасних умовах це є суттєвим ризиком для фінансово-економічної безпеки, оскільки затримки в передачі інформації можуть призводити до неефективного використання ресурсів, втрати часу та зниження конкурентоспроможності.

Підприємство функціонує в умовах висококонкурентного ринку меблевої продукції, який характеризується високою чутливістю до зміни попиту, зростаючими вимогами до якості продукції та необхідністю швидкого виконання індивідуальних замовлень. У таких умовах ключовим фактором ефективності стає здатність підприємства швидко адаптувати виробничі та управлінські процеси до змін зовнішнього середовища.

Особливістю діяльності ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» є значна частка індивідуального виробництва, що передбачає виготовлення продукції за специфічними вимогами клієнтів. Це вимагає високого рівня координації між виробничими цехами, відділом закупівель, складською логістикою та збутом. У традиційній системі управління така координація часто є недостатньо ефективною через відсутність єдиної інформаційної платформи.

У цьому контексті цифрові технології виступають ключовим інструментом підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства. Їх впровадження дозволяє забезпечити:

- інтеграцію всіх бізнес-процесів у єдину інформаційну систему;
- автоматизацію обліку витрат, доходів та матеріальних ресурсів;
- підвищення прозорості фінансових потоків;
- зменшення впливу людського фактора на управлінські рішення;
- оперативний моніторинг фінансових та операційних ризиків.

Зокрема, використання ERP-систем дозволяє забезпечити комплексне управління ресурсами підприємства – від закупівлі сировини до реалізації готової продукції. CRM-системи, у свою чергу, сприяють ефективнішій взаємодії з клієнтами, підвищенню рівня продажів та формуванню

довгострокових відносин із замовниками. Впровадження систем електронного документообігу зменшує часові витрати на обробку інформації та підвищує її достовірність.

Окрему роль відіграє цифровізація логістичних процесів і складського обліку, що дозволяє мінімізувати надлишкові запаси, зменшити витрати на зберігання та уникнути простоїв у виробництві. Це безпосередньо впливає на фінансово-економічну безпеку підприємства, оскільки оптимізація витрат підвищує рівень ліквідності та стійкості.

Водночас аналіз поточного стану підприємства свідчить, що рівень цифрової інтеграції управлінських процесів є частковим. Окремі елементи автоматизації вже впроваджені, проте вони функціонують ізольовано, без єдиної інтегрованої системи управління даними. Це призводить до дублювання інформації, уповільнення аналітичних процесів та обмежує можливості прогнозування.

Таким чином, існуючий рівень цифровізації не забезпечує повною мірою потреби фінансово-економічної безпеки підприємства, особливо в частині управління ризиками, контролю витрат та оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища.

Таблиця 2.1. SWOT-аналіз підприємства

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Стабільна виробничо-ресурсна база	Недостатній рівень цифровізації управлінських процесів
Досвід роботи на ринку меблевої продукції	Відсутність єдиної інтегрованої інформаційної системи
Диверсифікація видів діяльності	Фрагментованість інформаційних потоків між підрозділами
Наявність виробничих та логістичних потужностей	Обмежена оперативність управлінських рішень
Гнучкість у виконанні індивідуальних замовлень	Високий рівень ручної обробки даних
Можливості (O)	Загрози (T)
Впровадження ERP-систем для інтегрованого управління	Коливання попиту на меблеву продукцію
Автоматизація фінансового та управлінського обліку	Зростання вартості сировини та матеріалів
Використання CRM для підвищення ефективності продажів	Посилення конкуренції на ринку
Впровадження цифрової аналітики та	Економічна нестабільність та інфляційні

прогнозування	ризики
Оптимізація логістики через цифрові платформи	Ризик втрати ринкових позицій без цифрової трансформації

Джерело: узагальнено автором.

Проведений аналіз показав, що ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» має достатній виробничий та організаційний потенціал для розвитку, однак існуюча система управління характеризується недостатнім рівнем цифрової інтеграції. Це обмежує ефективність управління фінансовими потоками, знижує швидкість прийняття рішень та підвищує ризики для фінансово-економічної безпеки.

У цих умовах впровадження цифрових технологій є ключовою передумовою підвищення стійкості підприємства, оскільки дозволяє забезпечити інтеграцію бізнес-процесів, підвищити прозорість фінансової інформації та сформувати ефективну систему управління ризиками.

2.2. Оцінка ефективності господарської діяльності та фінансового стану ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН»

Ефективність функціонування підприємства визначається результативністю його виробничої, збутової та фінансової діяльності, а також здатністю забезпечувати належний рівень фінансової стійкості, платоспроможності та прибутковості в довгостроковій перспективі. Для оцінки фінансово-економічного стану ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» проведено аналіз показників діяльності на основі фінансової звітності за 2023-2025 роки.

Таблиця 2.2. Основні фінансово-економічні показники діяльності ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН»

Показник	2023	2024	2025	Відхилення 2025/2023	Відхилення, %
Чистий дохід, тис. грн	120 350,4	37 548,3	69 981,3	-50 369,1	-41,85
Собівартість, тис. грн	107 406,6	29 271,5	51 552,4	-55 854,2	-52,01
Валовий прибуток, тис. грн	12 943,8	8 276,8	18 428,9	+5 485,1	+42,38
Інші операційні доходи, тис. грн	2 656,8	1 102,3	1 981,8	-675,0	-25,41
Інші операційні витрати, тис. грн	5 288,4	7 874,0	18 189,4	+12 901,0	+243,95
Фінансовий результат до оподаткування,	10 337,4	1 426,8	2 519,3	-7 818,1	-75,63

тис. грн					
Активи, тис. грн	131 847,2	136 932,7	124 634,7	-7 212,5	-5,47
Власний капітал, тис. грн	106 320,1	107 746,9	110 391,2	+4 071,1	+3,83

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Як свідчать дані таблиці 2.2, у 2024 році підприємство зазнало суттєвого скорочення обсягів господарської діяльності, що проявилось у зменшенні чистого доходу від реалізації продукції до 37 548,3 тис. грн порівняно зі 120 350,4 тис. грн у 2023 році. У 2025 році спостерігається часткове відновлення діяльності, внаслідок чого чистий дохід зріс до 69 981,3 тис. грн, що на 86,4 % більше порівняно з попереднім роком.

Собівартість реалізованої продукції у 2025 році становила 51 552,4 тис. грн. Незважаючи на її збільшення порівняно з 2024 роком, темпи зростання валового прибутку були вищими, що забезпечило його збільшення до 18 428,9 тис. грн. Це є найвищим показником за досліджуваний період та свідчить про підвищення ефективності основної діяльності підприємства.

Фінансовий результат до оподаткування у 2025 році становив 2 519,3 тис. грн проти 1 426,8 тис. грн у 2024 році. Хоча прибутковість підприємства покращилася, вона залишається істотно нижчою від рівня 2023 року, коли прибуток до оподаткування перевищував 10 млн грн.

Загальна вартість активів підприємства у 2025 році становила 124 634,7 тис. грн, що на 5,47 % менше порівняно з 2023 роком. Водночас власний капітал збільшився до 110 391,2 тис. грн, що свідчить про збереження фінансової стійкості та достатнього рівня самофінансування діяльності.

Позитивною тенденцією є скорочення короткострокових банківських кредитів та зменшення обсягу поточних зобов'язань, що сприяло покращенню структури капіталу та зниженню фінансових ризиків.

Проведений аналіз свідчить про те, що після суттєвого погіршення фінансових результатів у 2024 році підприємство у 2025 році продемонструвало ознаки відновлення господарської діяльності, зокрема збільшення обсягів реалізації та покращення показників прибутковості.

Таблиця 2.3. Показники ліквідності та фінансової стійкості ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН»

Показник	2023	2024	2025	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття	3,15	3,16	5,48	>1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,67	0,83	1,17	0,6–0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,82	0,39	0,59	0,25–0,50
Коефіцієнт автономії	0,81	0,79	0,89	>0,50
Коефіцієнт фінансування	0,24	0,27	0,13	<1

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Показники ліквідності та фінансової стійкості характеризують здатність підприємства своєчасно виконувати свої поточні та довгострокові зобов'язання. Як видно з даних таблиці 2.3, у 2025 році фінансовий стан підприємства суттєво покращився.

Коефіцієнт покриття зріс до 5,48, що значно перевищує нормативне значення та свідчить про високий рівень забезпеченості поточних зобов'язань оборотними активами. Коефіцієнт швидкої ліквідності також перебуває на достатньому рівні та становить 1,17.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2025 році дорівнює 0,59, що перевищує нормативне значення та свідчить про наявність достатнього обсягу найбільш ліквідних активів для негайного погашення частини поточних зобов'язань.

Особливо позитивною є динаміка коефіцієнта автономії, який збільшився до 0,89. Це означає, що майже 89 % активів підприємства сформовано за рахунок власного капіталу. Одночасно коефіцієнт фінансування знизився до 0,13, що свідчить про низьку залежність підприємства від залучених джерел фінансування.

Таким чином, підприємство характеризується високим рівнем фінансової незалежності та достатньою платоспроможністю.

Таблиця 2.4. Показники ділової активності та рентабельності ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН»

Показник	2023	2024	2025
Оборотність активів	0,91	0,27	0,54
Оборотність власного капіталу	1,13	0,35	0,64
ROA	0,078	0,010	0,019
ROE	0,097	0,013	0,023
Рентабельність реалізації	0,086	0,038	0,036
Рентабельність продукції	0,12	0,28	0,36

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз показників ділової активності свідчить про покращення ефективності використання ресурсів підприємства у 2025 році порівняно з 2024 роком. Оборотно́ість активів збільшилася з 0,27 до 0,54, що свідчить про прискорення процесу використання майна підприємства для формування доходу.

Показник оборотності власного капіталу також зріс до 0,64, що характеризує підвищення ефективності використання власних фінансових ресурсів.

Показники рентабельності активів (ROA) та власного капіталу (ROE) демонструють позитивну динаміку, хоча залишаються нижчими порівняно з 2023 роком. Це свідчить про поступове відновлення прибутковості після кризового періоду 2024 року.

Найкращу динаміку демонструє рентабельність продукції, яка у 2025 році досягла 0,36. Це свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності та покращення співвідношення між доходами і виробничими витратами.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать про поступове відновлення фінансово-господарської діяльності ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» у 2025 році. Підприємство покращило показники ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності, а також скоротило залежність від позикового капіталу. Разом із тим рівень прибутковості ще не досяг значень 2023 року, що обумовлює необхідність подальшого вдосконалення системи управління витратами, розширення ринків збуту та підвищення ефективності використання наявних ресурсів.

2.3. Характеристика організації роботи служби економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» та оцінка її стану в умовах цифровізації фінансово-економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства розглядається як багатовимірна

категорія, що відображає здатність господарюючого суб'єкта забезпечувати стійке функціонування, захищеність ресурсів, фінансову рівновагу та адаптивність до змін зовнішнього середовища в умовах ринкової невизначеності. У сучасній науковій парадигмі вона трактується як інтегральний результат взаємодії фінансових, виробничих, інформаційних, кадрових та організаційно-управлінських підсистем підприємства, кожна з яких формує окремий рівень захищеності від відповідних груп ризиків.

Для ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» характерною є відсутність формалізованої служби економічної безпеки як окремого структурного підрозділу. Функції забезпечення безпеки розподілені між керівною ланкою підприємства, фінансово-економічними службами та підрозділами операційного управління. Зокрема, ключову роль у формуванні безпекового середовища відіграють директор, фінансовий директор, головний бухгалтер, економічний відділ та керівники виробничих і збутових підрозділів. Така модель організації відповідає типовій практиці підприємств середнього масштабу, однак з позицій теорії ризик-менеджменту характеризується фрагментарністю управлінських впливів та недостатнім рівнем централізації функцій моніторингу загроз.

Фінансова складова економічної безпеки є базовою, оскільки визначає здатність підприємства забезпечувати безперервність операційного циклу, формувати інвестиційні ресурси та протидіяти кризовим явищам. Аналіз динаміки фінансових показників (табл. 2.2) свідчить про істотну нестабільність діяльності підприємства у 2023–2025 роках.

Зокрема, у 2024 році відбулося різке скорочення чистого доходу до 37 548,3 тис. грн, що більш ніж утричі нижче рівня 2023 року (120 350,4 тис. грн). Така динаміка свідчить про кризову фазу функціонування підприємства, що могла бути зумовлена як зовнішніми ринковими чинниками, так і внутрішніми дисфункціями управління. У 2025 році зафіксовано часткове відновлення до 69 981,3 тис. грн, однак докризовий рівень не був досягнутий, що дозволяє констатувати незавершеність відновлювального циклу.

Валовий прибуток у 2025 році зріс до 18 428,9 тис. грн, демонструючи позитивну корекцію операційної ефективності. Водночас збільшення інших операційних витрат до 18 189,4 тис. грн (+243,95 % до 2023 року) вказує на посилення внутрішніх витратних факторів, які частково нівелюють позитивний ефект від зростання доходів.

Фінансовий результат до оподаткування у 2025 році (2 519,3 тис. грн) залишається критично нижчим за рівень 2023 року (10 337,4 тис. грн), що свідчить про зниження загальної прибуткової спроможності підприємства. Така ситуація формує підвищену чутливість до зовнішніх шоків та обмежує потенціал самофінансування.

Одночасно слід відзначити, що активи підприємства у 2025 році знизилися до 124 634,7 тис. грн (-5,47 %), тоді як власний капітал зріс до 110 391,2 тис. грн (+3,83 %). Це свідчить про внутрішню капіталізацію підприємства та зменшення залежності від зовнішнього фінансування, що є позитивним фактором у контексті фінансової безпеки.

Таким чином, фінансова складова економічної безпеки підприємства характеризується дуалістичною природою: з одного боку — ознаки відновлення операційної активності, з іншого — недостатній рівень прибутковості та нестабільність фінансових результатів.

Ліквідність та фінансова стійкість виступають ключовими індикаторами платоспроможності підприємства та його здатності протидіяти короткостроковим фінансовим загрозам. Результати аналізу (табл. 2.3) свідчать про суттєве покращення даних параметрів у 2025 році.

Коефіцієнт покриття (5,48) значно перевищує нормативне значення, що свідчить про надлишковий рівень оборотних активів відносно поточних зобов'язань. Це може розглядатися як ознака високої ліквідності, однак у науковій інтерпретації також може свідчити про неефективне використання оборотного капіталу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (1,17) перебуває вище нормативного діапазону, що підтверджує достатній рівень ліквідності без необхідності

реалізації запасів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,59) також перевищує нормативну межу, що свідчить про високу здатність підприємства до негайного погашення зобов'язань.

Найбільш суттєвим позитивним зрушенням є зростання коефіцієнта автономії до 0,89, що відображає домінування власного капіталу у структурі фінансування активів. Одночасне зниження коефіцієнта фінансування до 0,13 підтверджує мінімізацію залежності від позикових ресурсів.

У сукупності це дозволяє констатувати високий рівень фінансової незалежності підприємства, що є ключовою передумовою його економічної безпеки в середньостроковій перспективі.

Аналіз ділової активності (табл. 2.4) демонструє поступову нормалізацію операційних процесів у 2025 році після кризового спаду 2024 року. Оборотність активів зросла до 0,54, що свідчить про підвищення ефективності використання майнового потенціалу підприємства.

Оборотність власного капіталу (0,64) також відображає посилення ефективності управління внутрішніми фінансовими ресурсами. Водночас значення показників залишаються нижчими за рівень 2023 року, що вказує на неповне відновлення економічної динаміки.

Показники рентабельності ($ROA = 0,019$; $ROE = 0,023$) демонструють позитивну тенденцію після кризового мінімуму 2024 року, однак залишаються на низькому рівні, що свідчить про обмежену ефективність використання капіталу.

Натомість рентабельність продукції (0,36) досягла максимального значення за період дослідження, що свідчить про підвищення ефективності виробничого процесу та оптимізацію собівартості в окремих сегментах діяльності.

Комплексна оцінка економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» здійснюється через систему функціональних складових, які відображають різні аспекти стійкості підприємства.

Фінансова складова характеризується як помірно стабільна, із високим

рівнем автономії та ліквідності, але недостатньою прибутковою базою.

Інформаційна складова забезпечується системою документального обліку, контролем доступу та базовими механізмами захисту комерційної інформації. Однак відсутність повної цифрової інтеграції інформаційних потоків знижує її адаптивність до сучасних загроз кібербезпеки.

Кадрова складова є відносно стабільною завдяки низькій плинності персоналу та достатньому рівню забезпечення виробничих процесів трудовими ресурсами.

Техніко-технологічна складова залишається найбільш вразливою через часткову зношеність обладнання, недостатній рівень автоматизації та обмежене впровадження інноваційних технологій, що формує довгострокові ризики зниження конкурентоспроможності.

Політико-правова складова перебуває на задовільному рівні, що забезпечується контрольованістю договірних відносин та відсутністю критичних юридичних загроз.

Силова складова є найменш розвиненою, що проявляється у недостатності фізичної охорони та технічних засобів захисту об'єктів підприємства.

Отже, результати комплексного аналізу дозволяють визначити, що ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» перебуває на задовільному рівні економічної безпеки із позитивною динамікою відновлення у 2025 році після суттєвого спаду 2024 року.

Ключовими системними проблемами є:

- недостатня стабільність прибутковості;
- технологічне відставання виробничої бази;
- слабкість силового та частково інформаційного захисту;
- фрагментарність управління ризиками через відсутність спеціалізованої служби економічної безпеки.

Разом із тим, позитивними детермінантами виступають:

- висока частка власного капіталу;

покращення ліквідності;
зростання виробничої ефективності;
стабілізація операційної діяльності.

З огляду на виявлені диспропорції, стратегічними пріоритетами підвищення економічної безпеки підприємства є формування інтегрованої системи управління ризиками, цифровізація управлінських процесів, модернізація виробничої бази та інституціоналізація служби економічної безпеки як окремого функціонального підрозділу.

РОЗДІЛ 3. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Використання цифрових платформ та систем моніторингу як інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану

Результати аналізу фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН», наведені у другому розділі кваліфікаційної роботи, засвідчують наявність суттєвих внутрішніх дисбалансів у фінансово-господарській діяльності підприємства протягом 2023–2025 років. Зокрема, встановлено різке скорочення чистого доходу та прибутковості у 2024 році з частковим відновленням у 2025 році, яке, однак, не забезпечує досягнення рівня базового періоду. Одночасно спостерігається зростання витратного навантаження та нестабільність формування фінансового результату до оподаткування, що негативно впливає на загальну ефективність діяльності.

Поряд із цим виявлено нерівномірну динаміку ліквідності та посилення боргового навантаження, що проявляється у коливаннях показників забезпеченості короткострокових зобов'язань та зміні структури джерел фінансування. Додатково встановлено уповільнення оборотності активів і капіталу, що свідчить про зниження ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства.

У сукупності зазначені тенденції формують підвищений рівень фінансових ризиків і знижують адаптивність ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» до зовнішніх загроз, що особливо критично в умовах воєнного стану та зростаючої економічної невизначеності.

В умовах воєнного стану зазначені проблеми набувають особливої гостроти, оскільки традиційні механізми управління фінансово-економічною безпекою є недостатньо оперативними для реагування на швидкі зміни ринкового середовища, перебої у логістичних ланцюгах, коливання попиту та

ризиків фізичної й кібербезпеки. У зв'язку з цим ключового значення набуває впровадження цифрових технологій як інструменту підвищення ефективності моніторингу, контролю та управління економічними процесами підприємства.

Комерційна та фінансово-економічна інформація в сучасних умовах виступає критично важливим стратегічним ресурсом підприємства, оскільки забезпечує основу для оперативного прийняття управлінських рішень, прогнозування фінансових потоків, формування цінової політики та оцінювання ризиків. Недостатній рівень цифрової захищеності інформаційних ресурсів або фрагментарність використання цифрових систем управління створює додаткові загрози втрати даних, їх несанкціонованого використання або спотворення, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємства.

Проведене дослідження засвідчує, що на ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» цифрові інструменти управління фінансово-економічною безпекою впроваджені частково та не утворюють єдиної інтегрованої системи моніторингу. Використання цифрових технологій обмежується окремими елементами бухгалтерського обліку та документального обігу, тоді як автоматизовані системи аналізу ризиків, централізованого контролю доступу до даних та цифрового моніторингу фінансових потоків застосовуються недостатньо.

У контексті сучасних умов господарювання та з урахуванням впливу воєнного стану доцільним є формування комплексної цифрової платформи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Така платформа має інтегрувати функції фінансового моніторингу, контролю руху грошових потоків, аналізу відхилень ключових показників діяльності, а також автоматизованого виявлення ризикових ситуацій. Використання подібних систем дозволяє забезпечити своєчасне реагування на фінансові загрози та підвищити рівень управлінської прозорості.

Окремим напрямом удосконалення є впровадження цифрових систем управління доступом до інформаційних ресурсів підприємства. Застосування

багаторівневої автентифікації, електронних цифрових підписів, систем журналювання дій користувачів та хмарних рішень для зберігання даних дозволяє суттєво знизити ризики несанкціонованого доступу та втрати конфіденційної інформації. У воєнних умовах особливого значення набуває також забезпечення резервного копіювання даних та їх розподіленого зберігання.

Важливим елементом цифрової трансформації системи економічної безпеки є впровадження інструментів аналітики великих даних (Big Data) та систем бізнес-аналітики (Business Intelligence), які дозволяють здійснювати багатофакторний аналіз фінансово-економічних показників у режимі реального часу. Це забезпечує можливість раннього виявлення кризових тенденцій, оцінювання рівня фінансової стійкості та моделювання сценаріїв розвитку підприємства.

Запропоновані цифрові рішення доцільно впроваджувати поетапно з урахуванням обмеженості фінансових ресурсів підприємства та необхідності мінімізації витрат на їх інтеграцію. Водночас очікуваний ефект від цифровізації системи економічної безпеки полягає у зниженні рівня фінансових та інформаційних ризиків, підвищенні оперативності управлінських рішень та зміцненні загальної стійкості підприємства до зовнішніх шоків.

Таким чином, використання цифрових платформ та систем моніторингу в умовах воєнного стану слід розглядати як ключовий фактор підвищення ефективності системи фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН». Цифровізація управлінських процесів перетворюється на стратегічний інструмент забезпечення стабільності підприємства, збереження його конкурентних позицій та мінімізації впливу кризових явищ.

Важливим напрямом підвищення ефективності забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» в умовах воєнного стану є впровадження цифрових платформ управління доступом до інформації та систем моніторингу інформаційних потоків у режимі реального

часу. Використання сучасних цифрових рішень, зокрема систем управління ідентифікацією та доступом (IAM), дозволяє забезпечити чітке розмежування прав користувачів відповідно до їх посадових обов'язків, що істотно знижує ризики несанкціонованого використання фінансово-економічних та комерційно значущих даних.

Інтеграція цифрових платформ контролю доступу з корпоративними інформаційними системами підприємства створює умови для автоматизованого регулювання інформаційних прав, фіксації всіх операцій з даними та формування цифрових журналів аудиту. Це забезпечує підвищення прозорості управлінських процесів, оперативне виявлення аномальних дій користувачів та мінімізацію впливу людського фактора як ключового джерела інформаційних ризиків.

Поряд із цим доцільним є впровадження цифрових систем моніторингу інформаційної безпеки (SIEM-рішень), які забезпечують централізований збір, аналіз та кореляцію подій у корпоративній інформаційній інфраструктурі. Застосування таких систем дозволяє в режимі реального часу виявляти кіберзагрози, спроби несанкціонованого доступу, витоку даних або порушення встановлених політик безпеки, що є особливо актуальним в умовах підвищених кіберризиків під час воєнного стану.

Використання цифрових технологій захисту інформації, включаючи багаторівневу автентифікацію, системи шифрування даних, резервне копіювання в хмарних середовищах та контроль кінцевих точок доступу, дозволяє суттєво знизити ймовірність втрати або компрометації критично важливої фінансово-економічної інформації. Особливого значення набуває захист даних фінансової звітності та комерційних контрактів, оскільки їх витік може безпосередньо вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Запропоновані цифрові рішення доцільно впроваджувати поетапно з урахуванням обмежених фінансових ресурсів підприємства та необхідності забезпечення їх економічної ефективності. Такий підхід дозволяє оптимізувати витрати на цифровізацію систем безпеки та забезпечити

поступове формування інтегрованої інформаційної інфраструктури моніторингу та контролю.

У цілому впровадження цифрових платформ управління доступом та систем моніторингу інформаційних потоків слід розглядати як ключовий інструмент посилення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану, оскільки воно забезпечує не лише захист комерційної інформації, але й підвищення керованості, прозорості та стійкості управлінських процесів.

Водночас удосконалення системи забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» в умовах воєнного стану передбачає посилення інституційної складової через впровадження цифрово орієнтованої функції інформаційної безпеки. Доцільним є формування або визначення відповідальної особи з кібер- та інформаційної безпеки, функціонал якої має бути інтегрований у загальну цифрову інфраструктуру підприємства. Її завдання повинні виходити за межі традиційного контролю доступу та охоплювати моніторинг інформаційних потоків на основі цифрових платформ, участь у налаштуванні систем SIEM-класу, аналіз подій безпеки, а також координацію взаємодії з фінансовими та управлінськими інформаційними системами.

Інтеграція функцій інформаційної безпеки у цифрову архітектуру управління підприємством дозволяє забезпечити безперервний моніторинг критичних фінансово-економічних даних, своєчасне виявлення аномальних операцій та мінімізацію ризиків, пов'язаних із порушенням цілісності або конфіденційності інформації. Такий підхід є особливо актуальним в умовах воєнного стану, коли зростає ймовірність кібератак, деструктивного впливу на інформаційні системи та підвищується загальний рівень економічної невизначеності.

З огляду на значущість людського фактору у формуванні інформаційних ризиків, важливим напрямом є впровадження цифрових платформ навчання та підвищення обізнаності персоналу щодо кібергігієни

та правил роботи з конфіденційними даними. Використання дистанційних навчальних модулів, інтерактивних інструктажів та систем тестування дозволяє забезпечити системність підготовки працівників і контроль рівня засвоєння вимог інформаційної безпеки. Це сприяє зниженню кількості помилок користувачів, які є одним із ключових джерел інформаційних інцидентів.

Запровадження цифрових інструментів управління доступом та електронного документування відповідальності працівників, зокрема через електронні погодження політик безпеки та використання цифрових підписів, дозволяє формалізувати зобов'язання щодо дотримання режиму комерційної таємниці. Такий підхід підвищує контрольованість інформаційних процесів та забезпечує належний рівень доказовості у випадку порушень.

Поряд із цим важливим елементом цифрової системи забезпечення фінансово-економічної безпеки є впровадження технічних рішень резервного копіювання та відновлення даних у хмарних або гібридних середовищах. Це дозволяє мінімізувати ризики втрати фінансово-економічної інформації внаслідок кібератак, технічних збоїв або руйнування інфраструктури, що є критично важливим в умовах воєнного стану.

Особливого значення набуває цифровий захист фінансово-економічних даних, які формують основу управлінських рішень підприємства, зокрема інформації щодо доходів, витрат, структури контрактів та цінової політики. Використання технологій шифрування, багатофакторної автентифікації та систем контролю кінцевих пристроїв (endpoint security) дозволяє суттєво знизити ризики несанкціонованого доступу та витоку критично важливої інформації.

Реалізацію зазначених цифрових інструментів доцільно здійснювати поетапно, з урахуванням фінансових обмежень підприємства та пріоритизацією захисту найбільш критичних інформаційних активів. Такий підхід забезпечує баланс між рівнем фінансово-економічної безпеки та витратами на впровадження цифрових технологій, а також сприяє поступовій

цифровій трансформації системи управління безпекою ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».

Поетапність впровадження цифрових технічних рішень у систему забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» передбачає попередню ідентифікацію та пріоритизацію критично важливих інформаційних активів, оцінювання потенційних фінансових втрат у разі їх компрометації, а також поступове розширення функціоналу цифрових платформ моніторингу та захисту відповідно до змін фінансового стану підприємства та рівня зовнішніх загроз. Водночас реалізація поетапного підходу не повинна призводити до фрагментарності цифрової архітектури безпеки, оскільки відсутність інтеграції між окремими технічними рішеннями знижує ефективність системи моніторингу та ускладнює своєчасне виявлення фінансово-економічних і кібернетичних ризиків.

Окремим напрямом підвищення ефективності цифрового забезпечення фінансово-економічної безпеки є оптимізація електронного документообігу підприємства як ключового каналу циркуляції фінансово-економічної інформації. Впровадження цифрових систем електронного документообігу з функціями контролю версій, фіксації доступу та автоматизованого логування операцій дозволяє забезпечити прозорість інформаційних процесів і зменшити ймовірність несанкціонованого втручання у фінансові дані. Це сприяє підвищенню контрольованості інформаційних потоків та зниженню операційних і фінансових ризиків.

Зазначені цифрові рішення набувають особливої актуальності для підприємства з централізованою моделлю управління, де значна частина управлінських рішень базується на аналізі фінансово-економічної інформації. У таких умовах цифровізація документообігу та впровадження систем моніторингу забезпечують підвищення оперативності управлінських рішень, мінімізацію інформаційних затримок та зміцнення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» у цілому.

Реалізація запропонованих цифрових та організаційно-технічних

заходів у межах підрозділу 3.1 забезпечує комплексний вплив на підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. Зокрема, використання систем моніторингу інформаційних потоків, цифрових платформ контролю доступу та інструментів аналітики безпеки дозволяє знизити ймовірність витоку конфіденційної інформації, що безпосередньо зменшує фінансові та репутаційні ризики. Одночасно стандартизація цифрових процедур доступу до даних сприяє підвищенню виконавської дисципліни персоналу та формуванню контрольованого інформаційного середовища.

Впровадження сучасних цифрових інструментів, таких як автоматизовані системи моніторингу подій безпеки (SIEM), багаторівнева автентифікація, шифрування даних та контроль кінцевих пристроїв, створює передумови для підвищення стійкості підприємства до кіберзагроз, стабілізації фінансових результатів та посилення його конкурентних позицій. Ключового значення набуває інтеграція зазначених рішень у єдину цифрову систему управління фінансово-економічною безпекою, що забезпечує можливість комплексного аналізу ризиків та оперативного реагування на загрози в режимі реального часу.

Окрему увагу слід приділити оцінюванню економічної ефективності впровадження цифрових рішень. В умовах обмежених фінансових ресурсів підприємства витрати на цифровізацію систем безпеки доцільно розглядати як інвестиції у зниження ймовірності фінансових втрат, пов'язаних із реалізацією інформаційних та кіберризиків. Такий підхід забезпечує перехід від реактивної моделі захисту до проактивної, орієнтованої на попередження загроз та збереження стабільності господарської діяльності.

Важливим технічним компонентом цифрової системи фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» є організація резервного копіювання та відновлення даних із використанням хмарних або гібридних інфраструктур. Регулярне автоматизоване створення резервних копій фінансово-економічної, бухгалтерської та управлінської інформації, їх захищене зберігання та тестування процедур відновлення забезпечують

безперервність бізнес-процесів і мінімізують ризики втрати критично важливих даних унаслідок кібератак, технічних збоїв або руйнування інфраструктури, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану.

Не менш значущою складовою використання цифрових платформ та систем моніторингу як інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» в умовах воєнного стану є впорядкування внутрішніх інформаційних потоків і забезпечення їх цифрової контрольованості між підрозділами підприємства. Застосування цифрових платформ управління даними та інструментів моніторингу дозволяє чітко визначати маршрути передавання інформації, відповідальних користувачів та регламентовані строки обміну даними, що суттєво зменшує дублювання інформації та формування неконтрольованих цифрових копій документів. Така структурованість інформаційного середовища підвищує прозорість управлінських процесів, забезпечує оперативний доступ до актуальних даних і створює передумови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі достовірної аналітики.

Завдяки інтеграції цифрових платформ документообігу, систем моніторингу інформаційних потоків та аналітичних інструментів ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» забезпечує комплексне зниження операційних ризиків, підвищення контрольованості руху комерційної та фінансово-економічної інформації та зміцнення фінансово-економічної стійкості підприємства в умовах воєнного стану та високої невизначеності зовнішнього середовища.

Реалізація заходів цифрової трансформації у сфері управління інформаційними потоками є ефективною лише за умови поєднання з формуванням корпоративної культури інформаційної безпеки та цифрової дисципліни персоналу. Усвідомлення працівниками цінності комерційної та фінансово-економічної інформації як цифрового активу підприємства сприяє зниженню ризиків її втрати або несанкціонованого використання, а також підвищенню загального рівня фінансово-економічної стабільності. В умовах воєнного стану та зростання кіберзагроз інтеграція цифрових платформ,

інструментів моніторингу та організаційних заходів в єдину систему управління набуває особливої актуальності.

Узагальнюючи, слід зазначити, що використання цифрових платформ та систем моніторингу як інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» має здійснюватися на системній основі з урахуванням фінансово-економічних проблем, виявлених у розділі 2.

Запровадження таких інструментів дозволяє комплексно мінімізувати інформаційні та операційні ризики, знизити ймовірність фінансових втрат, оптимізувати витрати на обробку та контроль даних, а також підвищити ефективність управлінських процесів. Їх впровадження створює передумови для стабілізації фінансового стану підприємства, посилення його адаптивності до кризових умов воєнного стану та зміцнення фінансово-економічної безпеки в довгостроковій перспективі. Такий підхід дозволяє розглядати цифрові платформи та системи моніторингу не лише як технічний інструмент, а як стратегічний механізм управління ризиками та забезпечення стійкості підприємства.

3.2. Впровадження цифрових технологій як інструмент удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН»

Сучасний стан фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» свідчить про наявність низки проблем, що зумовлюють необхідність модернізації інформаційного забезпечення управлінських процесів із використанням цифрових технологій. В умовах зниження показників прибутковості, нестабільності ліквідності та зростання конкурентного тиску цифрова інформація набуває статусу ключового стратегічного ресурсу підприємства. Від її якості, захищеності та доступності безпосередньо залежить рівень фінансово-економічної безпеки.

Втрата, викривлення або несанкціоноване використання цифрових даних може призвести до значних фінансових втрат, порушення

управлінських процесів, зниження ефективності бізнес-планування та втрати конкурентних переваг. У цьому контексті цифрові технології виступають не лише інструментом обробки інформації, а й важливим елементом системи захисту комерційних даних та підтримки економічної стійкості підприємства.

Особливе значення цифрові технології мають для підвищення якості управлінських рішень. Використання сучасних інформаційних систем, хмарних сервісів, аналітичних платформ та засобів автоматизації обліку забезпечує оперативність, точність і повноту інформації. Це дозволяє удосконалити процеси фінансового планування, контролю витрат, прогнозування доходів і оцінки ризиків, що безпосередньо впливає на рівень фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».

Інформаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки в умовах цифрової трансформації доцільно розглядати як інтегровану систему збору, обробки, зберігання, захисту та аналізу даних із використанням цифрових технологій. Така система охоплює всі етапи життєвого циклу інформації та передбачає застосування програмних і апаратних засобів кіберзахисту, систем управління доступом, резервного копіювання та моніторингу інформаційних потоків.

Для ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» актуальною проблемою залишається недостатній рівень впровадження комплексних цифрових рішень у сфері інформаційної безпеки. Використання цифрових технологій носить фрагментарний характер і не завжди інтегроване в єдину систему управління фінансово-економічною безпекою. Це знижує ефективність захисту комерційної інформації та ускладнює своєчасне виявлення кіберзагроз, внутрішніх витоків даних і фінансових ризиків.

Крім того, обмежене застосування сучасних аналітичних інструментів і систем моніторингу не дозволяє забезпечити повноцінний контроль за інформаційними потоками підприємства. Це ускладнює виявлення відхилень у фінансових показниках, знижує швидкість реакції на кризові явища та підвищує ризик прийняття неефективних управлінських рішень.

Таким чином, впровадження цифрових технологій у систему інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» є необхідною умовою підвищення її ефективності. Реалізація комплексного цифрового підходу дозволить забезпечити більш високий рівень захисту даних, підвищити якість управлінських рішень, знизити фінансові ризики та зміцнити загальну стійкість підприємства в умовах цифрової економіки.

Результати проведеної діагностики фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» дають змогу виявити низку взаємопов'язаних проблем, що свідчать про недостатній рівень використання цифрових технологій в інформаційному забезпеченні системи фінансово-економічної безпеки підприємства та зумовлюють зниження її загальної ефективності.

По-перше, на підприємстві спостерігається фрагментарність цифрових інформаційних потоків між окремими структурними підрозділами. Відсутність інтегрованої інформаційної системи призводить до того, що обмін даними здійснюється несистемно, із затримками або через багаторівневі управлінські ланцюги. Це знижує оперативність реагування на фінансові та управлінські ризики, ускладнює координацію між підрозділами та негативно впливає на швидкість прийняття рішень, особливо в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

По-друге, проблемою залишається недостатня цифровізація процесів класифікації та захисту комерційної інформації. Відсутність єдиних цифрових стандартів обліку та розмежування доступу до даних призводить до того, що частина стратегічно важливої інформації (щодо клієнтів, партнерів, цінової політики, проєктних рішень) не має чітко визначеного рівня захисту в інформаційних системах. Це підвищує ризики несанкціонованого доступу та ускладнює контроль за використанням конфіденційних даних.

По-третє, недостатній рівень впровадження цифрових інструментів автоматизації обліку, контролю та аналізу інформаційних потоків обмежує

можливості моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства. Відсутність сучасних систем управління доступом, журналювання операцій з даними, засобів кібермоніторингу та аналітичних платформ ускладнює своєчасне виявлення загроз, зокрема внутрішніх витоків інформації та несанкціонованих дій користувачів. Особливо це актуально в умовах використання електронної пошти, хмарних сервісів і зовнішніх цифрових платформ.

По-четверте, суттєвим ризиком залишається недостатній рівень цифрової культури персоналу в контексті інформаційної безпеки. Обмежене використання електронних систем навчання, відсутність регулярних цифрових тренінгів з кібербезпеки та формальний підхід до дотримання політик інформаційної безпеки підвищують ймовірність як ненавмисних помилок, так і навмисних порушень. У таких умовах навіть наявність окремих технічних засобів захисту не забезпечує належного рівня фінансово-економічної безпеки.

Отже, виявлені проблеми свідчать про необхідність комплексного впровадження цифрових технологій у систему інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН». Це передбачає інтеграцію інформаційних систем, автоматизацію процесів контролю, удосконалення цифрових механізмів захисту даних та підвищення рівня цифрової компетентності персоналу, що в сукупності сприятиме зміцненню фінансово-економічної стійкості підприємства.

З метою усунення виявлених проблем та підвищення рівня фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» доцільним є формування інтегрованої цифрової системи інформаційного забезпечення, що базується на використанні сучасних цифрових технологій управління даними, кіберзахисту та аналітики. Така система повинна ґрунтуватися на принципах системності, безперервності, адаптивності, кіберзахищеності та економічної доцільності, що забезпечить її ефективне функціонування в умовах цифрової трансформації бізнес-середовища. Водночас інформаційне забезпечення

фінансово-економічної безпеки має бути інтегроване до єдиної цифрової архітектури управління підприємством і підтримувати процеси прийняття рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях.

Ключовим напрямом удосконалення є створення єдиного цифрового інформаційного простору підприємства на основі впровадження ERP-системи та суміжних цифрових рішень. У межах такого простору мають бути забезпечені централізоване управління доступом до даних, автоматична фіксація всіх операцій з інформацією, а також безперервний моніторинг інформаційних потоків між структурними підрозділами. Реалізація цього підходу передбачає цифрову стандартизацію управлінської, фінансової та проєктної документації, уніфікацію форматів зберігання та передачі даних, а також автоматизацію процесів їх обробки. Це дозволить мінімізувати фрагментарність інформаційних потоків і підвищити прозорість управлінських процесів.

Важливим елементом інтегрованої системи є впровадження цифрової багаторівневої системи контролю доступу до інформації з використанням технологій Identity and Access Management (IAM). Доцільно передбачити диференціацію даних за рівнями конфіденційності із закріпленням прав доступу в автоматизованому режимі: від загальної до строго конфіденційної інформації. Такий підхід дозволяє обмежити несанкціонований доступ до критично важливих даних, забезпечити цифрову трасованість дій користувачів та підвищити персональну відповідальність працівників за роботу з інформаційними ресурсами.

Додатково цифровізація системи контролю доступу створює передумови для впровадження інструментів моніторингу та аналізу інформаційної безпеки, зокрема систем класу DLP (Data Loss Prevention) та SIEM (Security Information and Event Management). Їх використання дозволяє в режимі реального часу виявляти підозрілі дії, запобігати витоку комерційної інформації та підвищувати рівень захищеності фінансово-економічних даних підприємства. У комплексі це сприяє зниженню ризиків

втрати інформаційних активів і зміцненню фінансової стійкості ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».

Організаційно-правове забезпечення цифрової системи інформаційної безпеки повинно базуватися на формуванні цілісної внутрішньої нормативної бази, адаптованої до умов цифрової економіки. Для ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» особливо важливо забезпечити регулярне оновлення внутрішніх регламентів із урахуванням розвитку цифрових технологій, кіберзагроз та змін у законодавстві. Це дозволить забезпечити правову визначеність у сфері цифрового захисту інформації та мінімізувати фінансові й репутаційні ризики.

З огляду на це, доцільним є впровадження комплексного цифрового Положення про інформаційну та фінансово-економічну безпеку ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН». Такий документ має інтегрувати вимоги щодо захисту комерційної інформації, персональних даних та фінансових ресурсів підприємства в умовах цифрового середовища. У ньому доцільно визначити структуру цифрових даних, правила їх класифікації, порядок цифрового доступу, використання інформаційних систем, а також механізми відповідальності за порушення політик кібербезпеки. Це сприятиме уніфікації цифрових процесів управління інформацією та підвищенню загального рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.

Важливим елементом удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» є модернізація договірної роботи шляхом використання цифрових і юридично закріплених механізмів захисту інформації, зокрема типових електронних форм угод про нерозголошення інформації (NDA) з працівниками та контрагентами. Такі угоди доцільно інтегрувати в систему електронного документообігу підприємства, що забезпечить їх обов'язковість, контроль виконання та прозорість дотримання. У змісті NDA слід чітко визначати перелік конфіденційної інформації, строки дії зобов'язань, правила цифрового використання даних після припинення трудових або договірних відносин, а

також механізми відповідальності за порушення. Це підвищить рівень правового захисту інформаційних активів у цифровому середовищі.

Додатково доцільним є впровадження цифрової системи фіксації та контролю доступу до комерційної інформації. Йдеться про використання електронних журналів доступу, лог-файлів інформаційних систем, автоматизованого обліку дій користувачів у корпоративних сервісах та системах управління даними. Такий підхід дозволяє забезпечити повну трасованість операцій з інформацією, підвищити прозорість її використання та оперативно виявляти порушення політик інформаційної безпеки. У підсумку це формує надійну доказову базу для розслідування інцидентів витоку даних і посилює контрольну функцію системи фінансово-економічної безпеки.

В умовах цифровізації особливого значення набуває використання технічних засобів захисту інформації як складової фінансово-економічної безпеки підприємства. Для ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» пріоритетним є поетапне впровадження цифрових рішень кіберзахисту з урахуванням ресурсних можливостей підприємства. До ключових заходів належить впровадження систем управління доступом до інформації (IAM), що передбачають використання індивідуальних облікових записів, багатофакторної автентифікації та рольового розмежування доступу. Це дозволяє мінімізувати ризики несанкціонованого доступу до фінансових і комерційних даних.

Важливим напрямом є також використання технологій шифрування даних під час їх зберігання та передавання, що суттєво знижує ризики перехоплення інформації в цифрових каналах. Паралельно необхідно забезпечити регулярне резервне копіювання критично важливих даних (фінансових, проєктних, управлінських), що гарантує безперервність діяльності підприємства у разі кібератак, технічних збоїв або втрати інформації.

Окремої уваги потребує впровадження антивірусних рішень нового

покоління та систем мережевого захисту, які забезпечують виявлення та нейтралізацію кіберзагроз у режимі реального часу. Додатково доцільним є використання технологій захисту кінцевих пристроїв (endpoint security), що дозволяє контролювати роботу ноутбуків, мобільних пристроїв та зовнішніх носіїв інформації, які часто є потенційними каналами витоку даних.

Водночас сучасні інформаційно-аналітичні системи (BI-системи та ERP-рішення) виконують не лише функцію захисту, але й забезпечують аналітичну підтримку управління фінансово-економічною безпекою. Вони дозволяють формувати оперативну, достовірну та структуровану інформацію для прийняття управлінських рішень, що підвищує ефективність планування, контролю та управління ризиками.

Ефективність функціонування цифрової системи інформаційного забезпечення значною мірою залежить від рівня цифрової компетентності персоналу, оскільки людський фактор залишається одним із ключових джерел ризиків. У цьому контексті важливим напрямом є формування цифрової культури інформаційної безпеки, що передбачає системне навчання працівників правилам роботи з інформаційними системами, кібергігієни та захисту даних.

Навчання має охоплювати питання класифікації інформації, правил роботи в корпоративних цифрових середовищах, відповідальності за порушення політик кібербезпеки, а також усвідомлення економічних наслідків витоку даних. Це сприятиме формуванню відповідального ставлення до використання цифрових ресурсів підприємства.

Крім того, доцільним є впровадження цифрових каналів внутрішніх комунікацій (корпоративні портали, системи повідомлень, електронні інструкції), що забезпечить оперативне доведення вимог інформаційної безпеки до персоналу та уніфікацію підходів до роботи з даними. Регулярний контроль знань із використанням цифрових тестових систем дозволить підвищити дисципліну та ефективність дотримання внутрішніх політик безпеки.

Реалізація запропонованих заходів формує основу для суттєвого підвищення рівня фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» за рахунок інтеграції цифрових технологій у систему управління інформаційними ресурсами. Це забезпечить зменшення ризиків витоку даних, підвищення якості управлінських рішень та зміцнення загальної стійкості підприємства в умовах цифрової економіки.

У довгостроковій перспективі очікується підвищення прозорості інформаційних процесів, зниження фінансових ризиків, покращення ефективності використання ресурсів та посилення конкурентних позицій підприємства. Таким чином, цифровізація системи інформаційного забезпечення виступає ключовим фактором зміцнення фінансово-економічної безпеки ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН».

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного комплексного дослідження встановлено, що цифрові технології є одним із ключових чинників забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах сучасної цифрової економіки. Їх використання сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами, оптимізації бізнес-процесів, покращенню якості управлінських рішень та зміцненню конкурентних позицій суб'єктів господарювання. Водночас цифровізація створює не лише нові можливості для розвитку підприємства, а й формує додаткові ризики, пов'язані з кіберзагрозами, технічними збоями та інформаційною безпекою, що потребує впровадження комплексних механізмів захисту та управління ризиками.

Дослідження теоретичних засад фінансово-економічної безпеки підприємства дозволило узагальнити наукові підходи до визначення її сутності та місця цифрових технологій у системі економічної безпеки. Встановлено, що фінансово-економічна безпека є комплексною економічною категорією, яка характеризує рівень захищеності фінансових, матеріальних, кадрових та інформаційних ресурсів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. Визначено, що в умовах цифрової трансформації саме цифрові технології стають важливим інструментом забезпечення стійкості підприємства, підтримання його платоспроможності, конкурентоспроможності та здатності до довгострокового розвитку.

У процесі дослідження встановлено, що сучасні цифрові технології суттєво впливають на ефективність функціонування підприємства. Використання автоматизованих систем управління, цифрових платформ, аналітичних інструментів, хмарних сервісів, технологій штучного інтелекту та обробки великих масивів даних дозволяє оперативно отримувати інформацію про фінансовий стан підприємства, здійснювати моніторинг ключових показників діяльності та своєчасно виявляти потенційні ризики. Завдяки цьому підвищується якість фінансового контролю, ефективність

використання ресурсів і рівень захищеності економічних інтересів підприємства.

Особливу увагу в роботі приділено дослідженню ролі цифрових технологій у формуванні ефективної системи ризик-менеджменту. Встановлено, що інтеграція цифрових інструментів у процес управління ризиками дозволяє здійснювати комплексний моніторинг внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, прогнозувати виникнення загроз і своєчасно розробляти заходи щодо їх мінімізації. Доведено, що використання сучасних аналітичних платформ, систем підтримки прийняття управлінських рішень та інструментів прогнозної аналітики сприяє підвищенню стійкості підприємства до економічних викликів і зміцненню його фінансово-економічної безпеки.

У другому розділі роботи здійснено аналіз фінансово-економічної безпеки досліджуваного підприємства та оцінено рівень використання цифрових технологій у його діяльності. Встановлено, що підприємство має достатній потенціал для подальшої цифрової трансформації та впровадження сучасних цифрових рішень. Водночас проведений аналіз показав наявність окремих проблем, пов'язаних із недостатнім рівнем автоматизації окремих бізнес-процесів, необхідністю вдосконалення системи управління ризиками та посиленням заходів інформаційної безпеки.

Проведена оцінка фінансово-економічного стану підприємства дозволила визначити основні фактори, що впливають на рівень його безпеки. Встановлено, що ефективність управління фінансовими ресурсами, швидкість обробки інформації та якість управлінських рішень безпосередньо залежать від рівня впровадження цифрових технологій. Разом із тим виявлено, що недостатній рівень цифровізації окремих напрямів діяльності може негативно впливати на фінансову стійкість, конкурентоспроможність та здатність підприємства оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

SWOT-аналіз підприємства дозволив систематизувати його сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості та загрози, пов'язані з цифровою трансформацією. До основних переваг віднесено наявність потенціалу для впровадження сучасних цифрових рішень, можливість підвищення ефективності управління та оптимізації бізнес-процесів. Водночас серед ключових загроз визначено кіберризики, високі витрати на цифровізацію, технічні ризики та дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері цифрових технологій.

Особливу увагу в роботі приділено аналізу ризиків, пов'язаних із використанням цифрових технологій. Встановлено, що найбільш суттєвими загрозами для фінансово-економічної безпеки підприємства є кібератаки, несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів, витік конфіденційних даних, технічні збої в роботі цифрових систем та недостатній рівень цифрових компетентностей персоналу. Доведено, що мінімізація зазначених ризиків потребує впровадження комплексної системи кіберзахисту, постійного моніторингу інформаційної безпеки та розвитку цифрової культури працівників.

На основі отриманих результатів у третьому розділі роботи сформульовано практичні рекомендації щодо підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства шляхом більш ефективного використання цифрових технологій. Запропоновано розширити використання автоматизованих систем управління, цифрових платформ і сучасних аналітичних інструментів для контролю фінансових показників та оптимізації бізнес-процесів. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню прозорості управління, скороченню витрат і покращенню якості прийняття управлінських рішень.

Важливим напрямом удосконалення визначено розвиток системи цифрового ризик-менеджменту. Обґрунтовано доцільність впровадження сучасних інструментів моніторингу ризиків, прогностичної аналітики та систем підтримки прийняття рішень, що дозволить своєчасно виявляти потенційні

загрози та оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Такий підхід сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та підвищенню його адаптивності до сучасних економічних викликів.

Окремий акцент зроблено на необхідності посилення інформаційної та кібернетичної безпеки підприємства. Запропоновано впровадити сучасні засоби захисту інформації, включаючи багаторівневу автентифікацію користувачів, резервне копіювання даних, системи моніторингу кіберзагроз, криптографічний захист інформації та регулярний аудит цифрової інфраструктури. Використання таких інструментів дозволить мінімізувати ризики втрати інформації, забезпечити безперервність бізнес-процесів і підвищити рівень фінансово-економічної безпеки підприємства.

Розвиток організаційної складової системи безпеки передбачає підвищення цифрових компетентностей персоналу, проведення систематичного навчання працівників, удосконалення внутрішніх процедур управління цифровими ризиками та формування культури цифрової безпеки на підприємстві. Реалізація зазначених заходів сприятиме зниженню впливу людського фактора та підвищенню ефективності використання цифрових технологій у діяльності підприємства.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що цифрові технології є невід'ємною складовою сучасної системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Їх ефективне використання забезпечує підвищення рівня захищеності фінансових ресурсів, покращення якості управління, своєчасне виявлення ризиків та формування передумов для сталого розвитку підприємства в умовах цифрової економіки.

Реалізація запропонованих у роботі рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємства, зміцненню його фінансової стійкості, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню довгострокового розвитку в умовах цифрової трансформації економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іляшенко С.М., Іляшенко Н.С. Цифровізація як перспективний напрямок інноваційного розвитку еконо-міки України. III Міжнародна науково-практична конференція "бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи". Київ. 2022. С. 172-173.
2. Зуб П., Калач Г. Цифровізація бізнес-процесів промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26.
3. Бречко О. Цифровий стандарт: нові можливості для трансформації бізнес-процесів в умовах цифровізації. *Вісник економіки*. 2023. № 2. С. 58-73.
4. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 44-52.
5. Череп А., Дашко І., Огренич Ю. Діджиталізація бізнес-процесів на підприємствах як фактор забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах сучасних євроінтеграційних викликів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64.
6. Боднар О. А. Модернізація фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифровізації. *Наукові перспективи*. 2023. № 2(32). С. 234-246.
7. Ianioglo, A. and Polajeva, T. (2016). Origin and definition of the category of economic security of enterprise, in 9th International Scientific Conference proceedings "Business and Management 2016", 12-13 May 2016, Vilnius, Lithuania, 1-8.
8. Яниогло А.И. Проблемы обеспечения экономической безопасности на предприятии. *Научно-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2018. № 1-2. С. 201-211.
9. Бакай В. Й. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі використання цифрових технологій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 4. Том 1. URL: <http://journals.khnu.km.ua/ vestnik/wp-content/uploads/2021/01/7-19.pdf>

10. Samoilenko, Y., Britchenko, I., Levchenko, I., Lošonczi, P., Bilichenko, O. and Bodnar, O. (2022). Economic Security of the Enterprise Within the Conditions of Digital Transformation. *Econ. Aff.*, 67(04): 619-629.
11. Неустроєв Ю. Г. Забезпечення економічної безпеки держави: досвід зарубіжних країн. *Агросвіт*. 2021. № 5-6. С. 87-92.
12. Stankic, R., Jovanovic Gavrilovic, B. and Soldic Aleksic, J. (2018). Information and communication technologies in education as a stimulus to economic development. *Econ. Horizons*, 20(1): 59-71.
13. Roztocki, N., Soja, P. and Weistroffer, H.R. (2019). The role of information and communication technologies in socioeconomic development: Towards a multidimensional framework. *Information Techno. for Dev.*, 25(2): 171–183.
14. Касьянова Н. В., Кравчук Н. М., Коваль Ю. Л. Безпека підприємства в умовах цифрової трансформації економіки. *Modern Economics*. 2020. № 20(2020). С. 124-129.
15. Титок В. В., Распутный Д. С. Імперативи управління розвитком підприємств в умовах цифровізації економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 7 (07). С. 75-79.
16. Reshetov S., Polusmiak Y. Вплив цифрової трансформації економіки на економічну безпеку. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2022. № 4 (22). С. 8-16.
17. Дергалюк Б. В. Вплив цифрової трансформації на забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № (26). С. 65-68.
18. Мігус І. Основні тенденції розвитку індустрії 4.0 та її вплив на економічну безпеку держави: міжнародний аспект. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. № 1 (69). С. 52-59.
19. Любохинець Л. С., Лісовський І. В. Формування системи економічної безпеки підприємства в умовах цифровізації бізнес-відносин.

Український журнал прикладної економіки та техніки Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology. 2022. № 7 (4). С. 16-24.

20. Мельничук Г. С., Марченко О. І. Окремі аспекти цифровізація бізнес-процесів підприємства в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2021. № 1. С. 169-185.

21. Ткачук Г. О. «Цифрові» трансформації: взаємозв'язок із системою економічної безпеки підприємства. *Food Industry Economics*. 2019. № 11 (4). С. 42-50.

22. Бречко О. Детермінанти цифрової трансформації національної економіки. *Вісник економіки*. 2020. № 4. С. 7-24.

23. Борщук І., Мишишин О. Основні аспекти цифровізації бізнес-процесів банківського сектору в Україні. *Фінансовий простір*. 2023. № 4 (52). С. 73-81.

24. Кір'ян О. І., Кононенко Я. В., Торяник Д. О. (2022). Інформаційна складова економічної безпеки організації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. №3 (03). С. 79-84.

25. Кащевський В. Вплив цифровізації ринку праці на забезпечення економічної безпеки підприємства: тенденції й динаміка змін. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 5 (33).

26. Правдивець О. М. Цифровізація як основа економічної стабільності та безпеки підприємницької діяльності. *Регіональна економіка*. 2022. №4. С. 106.

27. Колесник М. В., Ярмолук О. Я., Созинова І. В. Ефективність управління бізнес-процесами в ринковому середовищі цифрової інфраструктури. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №4 (04). С. 97-103.

28. Токмакова І. В., Шатохін Д. А., Мельник С. В. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах цифровізації економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 64.

29. Чайкіна А. О. (2024). Впровадження цифрового інструментарію антикризового менеджменту як основи підвищення економічної безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 1 (10). С. 213-218.
30. Фролова, Н. Л. Формування стратегії забезпечення економічної безпеки малого та середнього бізнесу в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 80. С. 133-141.
31. Rogers E. Diffusion of Innovations (5th ed.). New York: Free Press, 2002. 997 p.
32. Бавико, О. Є. Цифровізація бізнес-процесів як елемент стратегії сталого смарт-розвитку підприємницьких структур. *Економ. журн. Одес. політехн. ун-ту*. 2023. № 2 (24). С. 15–23.
33. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
34. Eurostat. Digital economy and society statistics – enterprises. URL: bit.ly/3qXZAJN.
35. Тульчинська С.О., Солосіч О.С., Чорній В.В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 54-58.
36. Янчук Т.В., Боєнко О.Ю. Впровадження CRMсистем як засіб підвищення ефективності маркетингової діяльності. *Економіка та суспільство*. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2269/2192>
37. Дмитрашко К. Яку CRM вибрати для інтернет-магазину: результати дослідження 2023. URL: <https://horoshop.ua/blog/top-crm-for-online-store/>.
38. Ковпака А., Саух І., Павлова С. Особливості використання ERP- і CRM-систем для автоматизації управління підприємством. *Економіка. Управління. Інновації*. 2022. Випуск № 1(30). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2022_1_9

39. Пілевич Д.С. Теоретико-прикладні засади використання blockchain-технології в бухгалтерському обліку. *Проблеми економіки*. 2020. № 1(43). С. 267-274.
40. Федоренко О. Що таке дашборд: приклади і способи застосування. URL: <https://waytobi.com/ua/blog/kpi-dashboards.html>
41. . Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
42. Artificial Intelligence – Ukraine.Statista Market Insights. 2023. URL: <https://www.statista.com/outlook/tmo/artificial-intelligence/ukraine#market-size>
43. Thriving in an Age of Continuous Reinvention. PwC's 27th Annual Global CEO Survey. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/ceo-survey/2024/download/27th-ceo-survey.pdf>
44. Андріїв Н.М. Цифрова трансформація підприємства: теоретичний базис. Ефективна економіка. 2022. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2022/81.pdf
45. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
46. Ляшенко В. І. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку : монографія; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. К., 2018. 252 с.
47. Саврас І. З., Фединець Н. І. Цифровізація та інноваційний розвиток підприємства: тенденції, проблеми та перспективи.*Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2023. № 74. С. 108-114.
48. Хаджинов І. В., Іщук А. Є. Вплив сучасних процесів цифровізації на бізнес та його менеджмент. *Економіка і організація управління*. 2023. № 4 (52). С. 72-81.

ДОДАТКИ